

AGENȚIA PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI MUREȘ

AVIZ DE MEDIU NR. 17 din 05.12.2023

Ca urmare a notificării adresate de către **COMUNA CHIHERU DE JOS**, cu sediul în localitatea Chiheru de Jos, str. Principală, nr. 81, județul Mureș, înregistrată la Agenția pentru Protecția Mediului Mureș cu nr. 9005 din 26.08.2020,

- în urma analizării documentelor transmise de către Primăria Comunei Chiheru de Jos
- în urma parcurgerii etapelor procedurale prevăzute de H.G. nr. 1076/2004, privind stabilirea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe
- în urma informării și consultării publicului în conformitate cu prevederile H.G. nr. 1076/2004 și a O.M. nr. 117/2006:
  - anunțuri repetate în mass-media locală și afișare pe pagina de internet a Agenției pentru Protecția Mediului Mureș,
  - punerea la dispoziția publicului interesat spre consultare la sediul Primăriei comunei Chiheru de Jos, a documentației de solicitare a proiectului de plan și a raportului de mediu,
  - ședința de dezbatere publică a proiectului de plan și a raportului de mediu care a avut loc în data de **07.04.2021** în format electronic, la sediul primăriei Chiheru de Jos,
  - publicul interesat a avut posibilitatea transmiterii observațiilor pe tot parcursul procedurii de evaluare de mediu,
  - luând în considerare concluziile Raportului de Mediu, întocmit de M&S ECOPROIECT S.R.L. Cluj Napoca, înregistrate la Agenția pentru Protecția Mediului Mureș cu nr. 1474/09.02.2021,
- în urma consultării punctelor de vedere și exprimării acordului privind proiectul de plan și a raportului de mediu de către autoritățile competente membre ale Comitetului Special Constituit,
- în urma luării deciziei de emitere a avizului de mediu în cadrul Comitetului Special Constituit la Agenția pentru Protecția Mediului Mureș în data de **28.10.2022**
- în baza Hotărârii de Guvern nr. 43/2020 privind organizarea și funcționarea Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor,
- în baza Hotărârii Guvernului nr. 1000/2012 privind reorganizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Protecția Mediului și a instituțiilor publice aflate în subordinea acesteia, cu modificările și completările ulterioare,
- în baza O.U.G. 195/2005 privind protecția mediului, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 265/2006, cu modificările și completările ulterioare,
- în baza H.G. 1076/2004 privind stabilirea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe și a O.M. 117/2006 pentru aprobarea Manualului privind aplicarea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe,
- în baza O.U.G. nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 49/2011, cu modificările și completările ulterioare,
- în baza O.M. nr. 262/2020 pentru modificarea Ghidului metodologic privind evaluarea adecvată a efectelor potențiale ale planurilor sau proiectelor asupra ariilor naturale protejate de interes comunitar, aprobat prin Ordinul ministrului mediului și pădurilor nr. 19/2010

AGENȚIA PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI MUREȘ

Strada Podeni nr. 10, Târgu Mureș, jud. Mureș, cod 540253

E-mail: office@apmms.anpm.ro; Tel. 0265/314.984, 0265/314.987 Fax. 0265/314.985

Operator de date cu caracter personal, conform Regulamentului (UE) 2016/679

APM

1

se emite

AVIZ DE MEDIU

pentru: **“Reactualizare Plan Urbanistic General și Regulamentul Local de Urbanism aferent comunei Chiheru de Jos cu satele aparținătoare – Chiheru de Jos, Chiheru de Sus, Urisiu de Jos, Urisiu de Sus, jud. Mureș”**

proiectant : **S.C. ECO MAPS S.R.L**, Târgu Mureș;

titular de plan: **COMUNA CHIHERU DE JOS**

care prevede:

- stabilirea direcțiilor, priorităților și reglementărilor de amenajare a teritoriului și dezvoltare urbanistică a localităților comunei Chiheru de Jos;
- utilizarea rațională și echilibrată a terenurilor necesare funcțiilor urbanistice;
- delimitarea zonelor cu riscuri naturale (alunecări de teren, indundații, neomogenități geologice, reducerea vulnerabilității fondului construit existent);
- evidențierea fondului construit valoros și a modului de valorificare a acestuia în folosul comunității;
- creșterea calității vieții, cu precădere în domeniile locuirii și serviciilor;
- creșterea competitivității socio – economice a comunei Chiheru de Jos în contextul dezvoltării economice din împrejurimi;
- fundamentarea realizării și extinderii unor investiții de utilitate publică;
- asigurarea suportului de reglementări pentru eliberarea Certificatelor de urbanism și Autorizațiilor de construire;
- Corelarea intereselor colective cu cele individuale în ocuparea spațiului.

în scopul următoarelor obiective specifice de dezvoltare:

- Optimizarea relațiilor localităților cu teritoriul lor administrativ și județean;
- Evoluția în perspectivă a localității;
- Direcțiile de dezvoltare funcțională în teritoriu;
- Traseele coridoarelor de circulație și de echipare prevăzute în planurile de amenajare a teritoriului național, zonal și județean;
- Zonificarea funcțională în corelație cu organizarea rețelei de circulație;
- Organizarea și dezvoltarea căilor de comunicații;
- Stabilirea și delimitarea teritoriului intravilan;
- Stabilirea și delimitarea zonelor construibile;
- Stabilirea și delimitarea zonelor funcționale;
- Stabilirea și delimitarea zonelor cu interdicție temporară sau definitivă de construire;
- Stabilirea acțiunilor viitoare în vederea reglementării zonelor protejate și de protecție a acestora;
- Modernizarea și dezvoltarea echipării edilitare;
- Evidențierea deținătorilor terenurilor din intravilan;
- Stabilirea obiectivelor de utilitate publică;
- Stabilirea modului de utilizare a terenurilor și condițiilor de conformare și realizare a construcțiilor.

Planul Urbanistic General conține și un Regulament Local de Urbanism care cuprinde și detaliază prevederile referitoare la modul de utilizare a terenurilor și de amplasare, dimensionare și realizare a construcțiilor pe întregul teritoriu al comunei Chiheru de Jos, atât în spațiul intravilan cât și în cel extravilan.

AGENȚIA PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI MUREȘ

Strada Podeni nr. 10, Târgu Mureș, jud. Mureș, cod 540253

E-mail: office@apmms.anpm.ro; Tel. 0265/314.984, 0265/314.987 Fax. 0265/314.985

Planul este elaborat pentru sectorul de urbanism, reprezintă faza finală a Planului Urbanistic General al comunei Chiheru de Jos, are caracter director și de reglementare operațională constituind baza legală pentru realizarea programelor și acțiunilor de dezvoltare viitoare ale comunei și transpune la nivelul unității teritoriale administrative, strategiile, politicile și programele de dezvoltare durabilă în profil spațial.

Date generale:

Comuna Chiheru de Jos este situată la jumătatea distanței dintre municipiul Reghin și orașul Sovata, pe DJ 153. Din punct de vedere administrativ, comuna Chiheru de Jos se învecinează la Nord cu comunele Gurghiu și Ibănești (jud. Mureș), la Est cu orașul Sovata (jud. Mureș), la Sud cu comuna Eremitu și Hodoșa (jud. Mureș) și la Vest cu comuna Beica de Jos (jud. Mureș).

Coordonate: 46°42'19"N, 25°03'06"E

Suprafața teritoriului administrativ: 115,26 kmp

Număr de localități: 4

Reședința de comună: sat Chiheru de Jos

Populația totală stabilă (rezultate provizorii RPL 2011): 1644 locuitori

Număr total clădiri (rezultate provizorii RPL 2011): 776

Număr total locuințe (rezultate provizorii RPL 2011): 785

Număr total gospodării (rezultate provizorii RPL 2011): 594

Bilanț pe localități

Suprafața totală a intravilanelor, în valoare de 267,50 ha s-a mărit ulterior cu 46,70 ha însumând 314,20 ha.

Bilanț pe trupuri și localități:

Denumire sat	Intravilan (ha)				
	Total existent		Extinderi / Excluderi propuse	Total propus	
Chiheru de Jos	T1-T3	90,00		13,26	T1-T5
Chiheru de Sus	T1-T2	72,06	13,19	T1-T2	85,25
Urisiu de Jos	T1	41,44	14,25	T1	55,69
Urisiu de Sus	T1	64,00	6	T1-T3	70,00
Total		267,50	46,70		314,20
	7 TRUPURI	100 %	17,45 %	11 TRUPURI	117,45 %

Bilanț trupuri sat Chiheru de Jos:

Bilanț Trupuri – sat Chiheru de Jos					
Existent			Propus		
Nr. trup	ha		Nr. trup	ha	
TRUP 1 – Trup principal	87,10		TRUP 1	100	
TRUP 2	0,95		TRUP 2	0,91	
TRUP 3	1,95		TRUP 3	1,95	
-	-		TRUP 4 – vezi planșa IT	0,14	
-	-		TRUP 5 – vezi planșa IT	0,26	
Total	90,00			103,26	

Bilanț trupuri sat Chiheru de Sus:

Bilanț Trupuri – sat Chiheru de Sus	
-------------------------------------	--

AGENȚIA PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI MUREȘ

Strada Podeni nr. 10, Târgu Mureș, jud. Mureș, cod 540253

E-mail: office@apmms.anpm.ro; Tel. 0265/314.984, 0265/314.987 Fax. 0265/314.985

Operator de date cu caracter personal, conform Regulamentului (UE) 2016/679

APM 3

Existent		Propus	
Nr. trup	ha	Nr. trup	ha
TRUP 1 – Trup principal	67,00	TRUP 1 – trup principal	74,97
TRUP 2	5,06	TRUP 2	10,28
Total	72,06		85,25

Bilanț trupuri sat Urisiu de Jos:

Bilanț Trupuri – sat Urisiu de Jos			
Existent		Propus	
Nr. trup	ha	Nr. trup	ha
TRUP 1 – Trup principal	41,44	TRUP 1 – trup principal	55,69
Total	41,44		55,69

Bilanț trupuri sat Urisiu de Sus:

Bilanț Trupuri – sat Urisiu de Sus			
Existent		Propus	
Nr. trup	ha	Nr. trup	ha
TRUP 1 – Trup principal	64,00	TRUP 1 – trup principal	70,00
Total	64,00		70,00

Extinderi / excluderi propuse

Extinderi / excluderi propuse, sat Chiheru de Jos

	Funcțiuni	Suprafață	
1	Zonă locuințe și funcțiuni complementare + UA	8,19	ha
2	Zonă locuințe și funcțiuni complementare	0,48	ha
3	Zonă locuințe și funcțiuni complementare	1,95	ha
4	Zonă locuințe și funcțiuni complementare	1,13	ha
5	Zonă locuințe și funcțiuni complementare	0,40	ha
6	Zonă locuințe și funcțiuni complementare	0,71	ha
7	Tehnico – edilitare – vezi planșa IT	0,14	ha
8	Tehnico – edilitare – vezi planșa IT	0,26	ha
Total		13,26	ha

Extinderi / excluderi propuse, sat Chiheru de Sus

	Funcțiuni	Suprafață	
1	Zonă locuințe și funcțiuni complementare	0,52	ha
2	Zonă locuințe și funcțiuni complementare	1,48	ha
3	Zonă locuințe și funcțiuni complementare + TE	0,45	ha
4	Zonă locuințe și funcțiuni complementare	0,67	ha
5	Zonă locuințe și funcțiuni complementare	4,51	ha
6	Cimitir	0,34	ha
7	Zonă locuințe și funcțiuni complementare	5,22	ha
Total		13,19	ha

Extinderi / excluderi propuse, sat Urisiu de Jos

	Funcțiuni	Suprafață	
1	Zonă locuințe și funcțiuni complementare + UID	4,98	ha
2	Zonă locuințe și funcțiuni complementare	3,32	ha
3	Zonă locuințe și funcțiuni complementare	2,81	ha
4	Zonă locuințe și funcțiuni complementare	3,14	ha
Total		14,25	ha

Extinderi / excluderi propuse, sat Urisiu de Sus

	Funcțiuni	Suprafață	
1	Zonă locuințe și funcțiuni complementare	1,64	ha
2	Zonă locuințe și funcțiuni complementare	2,78	ha
3	Zonă locuințe și funcțiuni complementare	1,58	ha

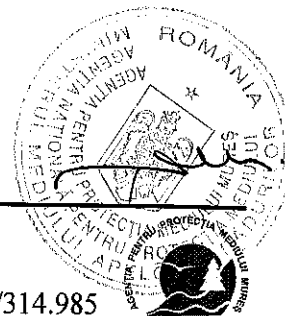

AGENȚIA PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI MUREȘ

Strada Podeni nr. 10, Târgu Mureș, jud. Mureș, cod 540253

E-mail: office@apmms.anpm.ro; Tel. 0265/314.984, 0265/314.987 Fax. 0265/314.985

Operator de date cu caracter personal, conform Regulamentului (UE) 2016/679

APM

4

Total	6,00	ha
-------	------	----

Bilanțul pe zone funcționale, sat Chiheru de Jos

Zone funcționale	Existent		Propus	
	Suprafața (ha)	% din total intravilan	Suprafața (ha)	% din total intravilan
Locuințe și funcțiuni complementare	17,72	19,69	68,47	66,31
Instituții și servicii de interes public	3,66	4,07	3,66	3,54
Unități industriale și de depozitare	0,07	0,08	0,07	0,07
Unități agricole	5,58	6,20	11,96	11,58
Căi de comunicații și transport	4,14	4,60	5,30	5,13
Spații verzi, agrement, perdele de protecție	4,10	4,56	7,25	7,02
Construcții tehnico-edilitare	0	0	0,74	0,72
Gospodărie comunală	1,19	1,32	1,19	1,15
Destinație specială	0,04	0,04	0,04	0,04
Ape	0,80	0,89	0,80	0,77
Terenuri agricole	52,70	58,56	3,78	3,66
Păduri	0	0	0	0
Terenuri neproductive	0	0	0	0
Total intravilan:	90	100	103,26	100

Bilanțul pe zone funcționale, sat Chiheru de Sus

Zone funcționale	Existent		Propus	
	Suprafața (ha)	% din total intravilan	Suprafața (ha)	% din total intravilan
Locuințe și funcțiuni complementare	14,22	19,73	71,05	83,34
Instituții și servicii de interes public	1,04	1,44	1,04	1,22
Unități industriale și de depozitare	0	0	0	0
Unități agricole	0	0	0,48	0,56
Căi de comunicații și transport	4,13	5,73	5,17	6,06
Spații verzi, agrement, perdele de protecție	3,50	4,86	5,25	6,16
Construcții tehnico-edilitare	0	0	0,07	0,08
Gospodărie comunală	0,92	1,28	1,25	1,47
Ape	0,70	0,97	0,70	0,82
Terenuri agricole	47,55	65,99	0,24	0,28
Păduri	0	0	0	0
Terenuri neproductive	0	0	0	0
Total intravilan:	72,06	100	85,25	100

Bilanțul pe zone funcționale, sat Urisiu de Jos

Zone funcționale	Existent		Propus	
	Suprafața (ha)	% din total intravilan	Suprafața (ha)	% din total intravilan
Locuințe și funcțiuni complementare	11,76	28,38	47,09	84,56
Instituții și servicii de interes public	0,90	2,17	0,90	1,62
Unități industriale și de depozitare	0	0	0,53	0,95
Unități agricole	0	0	0	0
Căi de comunicații și transport	2,01	4,85	2,70	4,94
Spații verzi, agrement, perdele de protecție	1,30	3,14	2,75	4,94
Construcții tehnico-edilitare	0	0	0	0
Gospodărie comunală	1,12	2,70	1,12	2,01
Ape	0,45	1,09	0,60	1,08

AGENȚIA PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI MUREȘ

Strada Podeni nr. 10, Târgu Mureș, jud. Mureș, cod 540253

E-mail: office@apmms.anpm.ro; Tel. 0265/314.984, 0265/314.987 Fax. 0265/314.985

Operator de date cu caracter personal, conform Regulamentului (UE) 2016/679

Terenuri agricole	23,90	57,67	0	0
Păduri	0	0	0	0
Terenuri neproductive	0	0	0	0
Total intravilan:	41,44	100	55,69	100

Bilanțul pe zone funcționale, sat Urisiu de Sus

Zone funcționale	Existent		Propus	
	Suprafața (ha)	% din total intravilan	Suprafața (ha)	% din total intravilan
Locuințe și funcțiuni complementare	17,58	27,47	58,69	83,84
Instituții și servicii de interes public	0,70	1,09	0,70	1,00
Unități industriale și de depozitare	0,19	0,30	0	0
Unități agricole	0,41	0,64	0,41	0,59
Căi de comunicații și transport	3,06	4,78	4,04	5,77
Spații verzi, agrement, perdele de protecție	1,90	2,97	3,13	4,47
Construcții tehnico-edilitare	0	0	0	0
Gospodărie comunală	1,81	2,83	1,81	2,59
Ape	0,70	1,09	0,90	1,29
Terenuri agricole	37,65	58,83	0,32	0,46
Păduri	0	0	0	0
Terenuri neproductive	0	0	0	0
Total intravilan:	64,00	100	70,00	100

Rețeaua hidrografică

Rețeaua hidrografică a comunei Chiheru de Jos, jud. Mureș este alcătuită din următoarele cursuri de apă cadastrale:

- Orșova, cod cadastral: IV – 1.054.11.00.00.00
- Beica, cod cadastral: IV – 1.056.00.00.00.00
- Nădașa (Chiher), cod cadastral: IV – 1.056.01.00.00.00
- Niraj, cod cadastral: IV – 1.067.00.00.00.00
- Nirajul Mic, cod cadastral: IV – 1.067.01.00.00.00
- Diceal, cod cadastral: IV – 1.067.01.00.00.00

Ape de suprafață:

- Nădașa (Chiher), cod: RORW4.1.56.1_B1
- Beica, cod: RORW4.1.56_B1

Ape subterane: - nu există

Riscuri naturale

1. Zone cu riscuri naturale – inundabilitate

Zonele cu risc la inundabilitate sunt zonele din imediata vecinătate a cursurilor de apă care străbat teritoriul administrativ al comunei Chiheru de Jos.

Inundațiile pot fi cauzate prin topirea bruscă a zăpezilor sau în cazul ploilor torențiale.

2. Zone cu riscuri naturale – alunecări de teren, eroziunea solului

Alunecările de teren afectează areale din spațiul comunei, care se datorează exploatarea forestieră exagerată și/sau renunțării la întreținerea pășunilor, și eroziunea terenurilor agricole abandonate care necesită măsuri de stopare a acestor fenomene.

Depozite de deșuri

Nu există rampă locală de colectare deșuri. Pentru ridicarea și transportul deșeurilor menajere Primăria Comunei Chiheru de Jos are încheiat contract cu operator autorizat, cu transportul acestora la instalații de tratare autorizate.

Cele mai importante surse de poluare sunt:

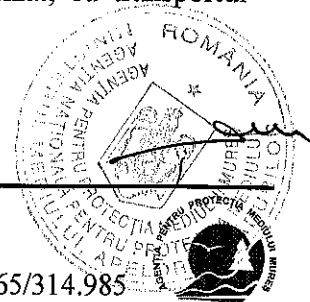
- activitățile agricole;
- fosele septice și bazinele vidanjabile;

AGENȚIA PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI MUREȘ

Strada Podeni nr. 10, Târgu Mureș, jud. Mureș, cod 540253

E-mail: office@apmms.anpm.ro; Tel. 0265/314.984, 0265/314.987 Fax. 0265/314.985

Operator de date cu caracter personal, conform Regulamentului (UE) 2016/679

APM

6

- depozite de gunoi neconforme.

Alimentare cu apă:

Pentru localitățile Chiheru de Jos și Chiheru de Sus alimentarea cu apă potabilă se face în sistem centralizat (STC Sovata), fiind racordate cca. 220 gospodării, 7 instituții publice și cca. 8 agenți economici.

Pentru localitățile Urisiu de Jos și Urisiu de Sus alimentarea cu apă se face din sursă subterană, respectiv două izvoare de coastă, fiind racordate cca 190 gospodării, 6 instituții publice și cca. 6 agenți economici.

Pentru ceilalți locuitori apa este asigurată din fântâni individuale.

Canalizare ape uzate

Comuna nu deține la momentul actual sistem centralizat de canalizare, evacuarea apelor uzate menajere rezultate din gospodării se face în bazine vidanjabile. Gospodăriile dispun de latrină uscată.

Disfuncționalități/propuneri concrete de dezvoltare:

Disfuncționalități	Priorități
	<i>Circulație</i>
Lipsa zonei de siguranță / protecție de-a lungul DJ și DC.	Instituirea zonei de siguranță de la limita exterioară a amprizei drumului până la: <ul style="list-style-type: none"> - 1,50 m de la marginea exterioară a șanțurilor, pentru drumurile situate la nivelul terenului; - 2,00 m de la piciorul taluzului, pentru drumurile în rambleu; - 3,00 m de la marginea de sus a taluzului, pentru drumurile în debleu cu înălțimra până la 5,00 m inclusiv; - 5,00 m de la marginea de sus a taluzului pentru drumurile în debleu cu înălțimea mai mare de 5,00 m. Instituirea zonei de protecție de la marginea exterioară a zonei de siguranță: <ul style="list-style-type: none"> - 20 m la DJ, pe ambele părți; - 18 m la DC, pe ambele părți;
Rețea stradală nemodernizată, fără trotuare, fără sistem de colectare al apelor pluviale.	Modernizarea carosabilului, trotuarelor, canalizării pluviale, marcajului rutier, semnalizării circulației, după realizarea sau modernizarea rețelelor subterane.
Zone conflictuale între autovehicole, pietoni.	Toate traseele pietonale și spațiile publice, vor fi amenajate cu pavaje, vor fi îmbogățite cu amenajări peisagistice, obiecte decorative statice, mobilier urban și vor fi iluminate favorizant.
Număr insuficient de parcări publice.	Amenajarea de parcări publice (1 parcare / 5 locuințe, 1 parcare / 1 apartament, 1 parcare / 30 salariați în adm. + 20 %, 1 parcare / 50 mp comerț, 5 parcări / biserică, 1 parcare / 30 locuri cămin cultural sau teren sport, 1 parcare / 4 cadre didactice sau sanitare, 1 parcare / 5 locuri restaurant, 4 parcări / 10 paturi cazare, 1 parcare / 100 mp clădiri agro-industriale și depozite).

AGENȚIA PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI MUREȘ

Strada Podeni nr. 10, Târgu Mureș, jud. Mureș, cod 540253

E-mail: office@apmms.anpm.ro; Tel. 0265/314.984, 0265/314.987 Fax. 0265/314.985

Operator de date cu caracter personal, conform Regulamentului (UE) 2016/679

Insuficiența transportului în comun, cu un grad scăzut de confort.	Extinderea și reorganizarea transportului în comun în toate satele comunei. Se va prevedea min.1 parcare pt. autoutilitare și 1 parcare pt. mijloacele de transport în comun în fiecare sat.
<i>Fond construit și utilizarea terenurilor</i>	
Terenuri cu risc mediu de declanșare a alunecărilor de teren	Interdicție temporară de construire până la elaborarea de studiu geotehnic pentru fiecare construcție, care să determine condițiile de amplasare-fundare. Nu se permit modificări importante ale parametrilor de pantă: tăierea pantei, supraîncărcarea pantei etc. Se interzic: defrișările, excavațiile la baza versanților. Se recomandă construcții din materiale ușoare cu regim de înălțime de max D+P+M, POT max. = 15% și plantarea zonelor afectate cu esențe cu rădăcină adâncă.
Imagine urbană și relații spațiale necontrolate.	Se recomandă o îmbunătățire a relațiilor cu strada d.p.d.v. al trotuarelor, împrejurimilor, acceselor auto și pietonale, al spațiilor plantate și cu cursurile de apă. Se vor amenaja taluzuri, ziduri de sprijin, podețe, mobilier urban. Se va păstra regimul de înălțime specific zonei.
Spații insuficiente pentru dezvoltare.	Extinderea intravilanului și elaborarea de PUZ-uri pentru parcelare și schimbarea destinației terenului agricol. Se interzic construcțiile pe terenurile fără acces direct la parcelă. Înglobarea unor noi zone de centralitate în zonele de extindere propuse (10% din teren). Rezervarea de terenuri cu destinația: activități agro – industriale / de depozitare.
<i>Probleme de mediu</i>	
Poluare electromagnetică datorată LEA	Se interzice amplasarea construcțiilor în zona de protecție LEA 20 KV (pe o fâșie de 24 m) și LEA 110 kV (pe o fâșie de 37 m).
Poluare olfactivă	Se interzice amplasarea locuințelor în zona de protecție sanitară a dispensarului veterinar - raza de 30 m.
Spații verzi publice insuficiente.	Se vor rezerva terenuri pt. spații verzi publice (min 26 mp / locuitor). Se va planta vegetație arboricolă pe terenurile în pantă, degradate, pe malurile cursurilor de apă și de-a lungul traseelor pietonale.
Lipsa zonelor de protecție sanitară de-a lungul cursurilor de apă.	Instituire zonă de protecție sanitară: - câte 15 m din albia minoră pe ambele maluri ale cursurilor de apă cadastrale – peste 5 km lungime - câte 5 m din albia minoră pe ambele maluri ale cursurilor de apă necadastrale – sub 5 km lungime

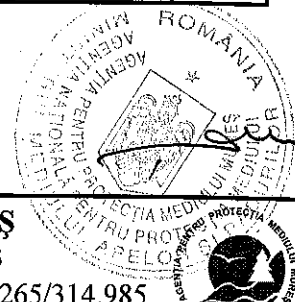

AGENȚIA PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI MUREȘ

Strada Podeni nr. 10, Târgu Mureș, jud. Mureș, cod 540253

E-mail: office@apmms.anpm.ro; Tel. 0265/314.984, 0265/314.987 Fax. 0265/314.985

Operator de date cu caracter personal, conform Regulamentului (UE) 2016/679

APM

8

Poluare fizică, chimică și organică a apei / solului, datorită depozitării neautorizate de deșeuri	Interzicerea și sancționarea depozitării și deversării de deșeuri menajere / rumeguș / dejecții animaliere pe malurile cursurilor de apă și refacerea cadrului natural – ecologizarea și refacerea sit-urilor contaminate. Se vor promova min. 2 campanii de salubritate a malurilor cursurilor de apă / an. Lucrările de decolmatare a albiilor se vor executa din 5 în 5 ani.
Risc social	Se vor promova operațiuni urbanistice de parcelare, construire de locuințe sociale echipate cu utilități și programe de asistență socială.
<i>Spații plantate, agreement, perdele de protecție</i>	
Lipsa de perdele de protecție de-a lungul căilor de circulație importante: DJ, DC	Realizarea de spații verzi de aliniament între carosabil și zona rezidențială, peste tot unde este posibil.
Lipsa de perdele de protecție la unitățile agricole, industriale / depozitare, gospodărie comunală, construcții tehnico-edilitare.	Amenajarea de perdele de protecție, minim 20% din suprafața terenurilor rezervate pentru: unități agricole, industriale / depozitare, cimitire și construcții tehnico-edilitare. Realizarea de perdele de protecție de min. 10 m lățime în incintele ce se învecinează cu zonele de locuit și cu dotări social – culturale.
Lipsa spațiilor plantate pe terenurile riverane cursurilor de apă / iazurilor	Plantarea cu vegetație arboricolă (salcâm, pin, salcie, etc) pe terenurile riverane cursurilor de apă / iazurilor.
Lipsa amenajărilor aferente spațiilor verzi publice, de agreement și terenurilor de sport	Amenajarea de parcuri / grădini publice (15 mp / locuitor), scuaruri (2,5 mp / locuitor), locuri de joacă pt. copii (1,3 mp / locuitor), zone de agreement (min. 10 mp / locuitor), terenuri de sport conform normelor în vigoare. Se vor promova spațiile verzi de protecție a versanților, malurilor cursurilor de apă și de-a lungul traseelor pietonale.
<i>Protejarea zonelor: pe baza normelor sanitare în vigoare, față de construcții și culoare tehnice, cu destinație specială, zone poluate</i>	
Lipsa delimitării zonei de protecție aferente monumentelor istorice.	Instituire zone de protecție și stabilirea lucrărilor de intervenție la monumente (consolidare, restaurare, modernizare, punere în valoare / introducerea în circuit public / păstrare perspective spre monumente)
Zone naturale protejate definite în Natura 2000 ce necesită reglementarea activităților și regimului de protecție.	Reglementarea protecției și activităților în cadrul SCI și SPA.
Lipsa zonei de protecție sanitară din jurul fermelor agrozootehnice.	Se vor respecta normele sanitare conf. Ordinului Ministerului Sănătății nr. 119 / 2014, cu modificările și completările ulterioare, privind distanțele între locuințe și fermele zootehnice.
Lipsa zonei de protecție sanitară între unitățile de învățământ / cultură / sănătate și locuințe.	Instituire zonă de protecție la o distanță de 50 m față de locuințe.

AGENȚIA PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI MUREȘ

Strada Podeni nr. 10, Târgu Mureș, jud. Mureș, cod 540253

E-mail: office@apmms.anpm.ro; Tel. 0265/314.984, 0265/314.987 Fax. 0265/314.985

Operator de date cu caracter personal, conform Regulamentului (UE) 2016/679

Lipsa zonei de protecție sanitară din jurul surselor de poluare.	Se interzice amplasarea locuințelor în zona de protecție sanitară a dispensarului veterinar pe o rază de 30 m.
Lipsa zonei de protecție sanitară între parcare / groapă compost / platformă deșeuri / adăpost animale și locuințe.	Instituire zonă de protecție la o distanță de 10 m, față de locuințe.
Lipsa zonelor sanitare cu regim sever în jurul surselor de apă.	Instituirea zonelor de protecție împrejmuite în jurul captărilor de apă (100 m în amonte de priză, 25 m în aval și lateral de priză), stației de pompare (R=10 m) și rezervorului de apă (R=20 m).
Rețea insuficientă de alimentare cu apă și canalizare.	Extindere rețea de alimentare cu apă și de canalizare și instituire zonă de protecție sanitară cu regim sever pe o distanță de 10 m din ax, în fiecare parte și 30 m față de orice sursă de poluare la conductele de aducțiune apă.
Ape uzate insuficient epurate.	Realizarea stației de epurare și instituirea zonei de protecție de 300 m față de locuințe.
Distanță neadecvată între fosele septice și fântâni.	Distanța minimă admisă este de 10 m.
Lipsa zonei de protecție aferentă LEA și antenelor GSM / releelor radio-TV.	Se interzice amplasarea construcțiilor în zona de protecție LEA 20 KV (pe o fâșie de 24 m), LEA 110 kV (pe o fâșie de 37 m).
Nevalorificarea energiei regenerabile	Se impune promovarea conceptului de energie regenerabilă pe baza unor studii de fundamentare. Se vor respecta distanțele sanitare între locuințe și: - parcuri eoliene: 1000 m; - parcuri fotovoltaice: 500 m.

Avizul de mediu se emite în următoarele condiții:

1. Măsuri pentru protejarea factorului de mediu "AER, ZGOMOT ȘI VIBRAȚII"

Surse de poluare:

- activități casnice specifice așezărilor umane – încălzire rezidențială, preparare hrană;
- activitățile agricole și zootehnice din gospodăriile situate atât în interiorul, cât și în exteriorul zonelor rezidențiale;
- traficul rutier.

Principalele categorii de poluanți asociați activităților menționate sunt:

- surse staționare de ardere: oxizi de azot (NO, NO₂, N₂O), oxizi de carbon (CO, CO₂), oxizi de sulf (SO₂, SO₃), particule, compuși organici volatili și condensabili (inclusiv hidrocarburi aromatice policiclice - substanțe cu potențial cancerigen);
- creșterea păsărilor și animalelor: metan (CH₄) generat de fermentația enterică și de descompunerea dejecțiilor, amoniac (NH₃) rezultat din descompunerea dejecțiilor;
- culturi vegetale sezoniere și perene: compuși organici volatili nonmetanici, protoxid de azot, particule de proveniență naturală (particule minerale și vegetale), amoniac (NH₃) în cazul utilizării îngrășămintelor chimice, compuși chimici generați de utilizarea pesticidelor, poluanți generați de utilizarea mașinilor agricole (NO_x, N₂O, CH₄, compuși organici volatili nonmetanici, CO, CO₂, SO₂, particule încărcate cu Cd, Cu, Cr, Ni, Se, Zn, HAP);

AGENȚIA PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI MUREȘ

Strada Podeni nr. 10, Târgu Mureș, jud. Mureș, cod 540253

E-mail: office@apmms.anpm.ro; Tel. 0265/314.984, 0265/314.987 Fax. 0265/314.985

Operator de date cu caracter personal, conform Regulamentului (UE) 2016/679

APM

10

- surse staționare reprezentate de motoare cu ardere internă (pompe, generatoare, etc.): NO, NO₂, N₂O, CO, CO₂, SO₂, particule încărcate cu metale grele, compuși organici volatili și condensabili (incluzând HAP și alți componenți potențial cancerigeni);
- traficul rutier: oxizi de azot (NO, NO₂, N₂O), oxizi de carbon (CO, CO₂), SO₂, CH₄, compuși organici volatili nonmetanici, particule încărcate cu metale grele (Pb, Cd, Cu, Cr, Ni, Se, Zn);
- unitățile industriale, brutăriile, alte activități: poluanți specifici arderii combustibililor, particule, compuși organici volatili nonmetanici.

Obiectivele de mediu relevante pentru plan:

- obiective strategice de mediu:

- limitarea emisiilor în aer la niveluri care să nu genereze un impact semnificativ asupra climatului zonei
- reducerea impactului transporturilor, industriei și arderii combustibililor asupra calității aerului la nivel local.

- obiective specifice de mediu:

- îmbunătățirea microclimatului la nivel local

- ținte:

- reabilitarea străzilor și crearea pistelor pentru biciclete, a spațiilor de acces pietonal și a trotuarelor;
- facilitarea accesului populației la spații verzi și de recreere amenajate (zone de picnic).

Măsuri propuse:

- Distribuția adecvată a suprafeței ocupate de spații verzi care va contribui la diminuarea poluării aerului (de exemplu plantații între obiectivele industriale și zonele rezidențiale)
- Stimularea transportului verde prin construcția de piste de biciclete și a transportului public înspre localitățile comunei
- Direcționarea dezvoltării industriale viitoare în zone situate în afara celor rezidențiale cu scopul evitării riscului de poluare locală a aerului în zonele locuite

2. Măsuri pentru protejarea factorului de mediu "APA"

Surse de poluare:

- evacuări neorganizate de ape uzate menajere în cursurile de apă;
- evacuări de ape uzate neepurate;
- activități agro-zootehnice;
- poluări naturale de fond.

Obiectivele de mediu relevante pentru plan:

- obiective strategice de mediu:

- limitarea intervențiilor în dinamica naturală și în compoziția chimică a apei

- obiective specifice de mediu:

- îmbunătățirea infrastructurii edilitare în vederea eliminării formelor de depreciere a calității apelor de suprafață și subterane
- îmbunătățirea calității apei afectate de activități umane
- controlul riguros al calității apei în cazul implementării unor obiective industriale nou propuse

- ținte:

- introducerea unui sistem de canalizare centralizată în toate satele din comună;
- introducerea obligativității realizării sistemelor de alimentare cu apă și de canalizare înaintea definitivării construcțiilor din zonele rezidențiale;
- managementul adecvat al deșeurilor, astfel încât să se reducă riscul afectării calitative a apei prin depozitarea inadecvată a deșeurilor;

AGENȚIA PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI MUREȘ

Strada Podeni nr. 10, Târgu Mureș, jud. Mureș, cod 540253

E-mail: office@apmms.anpm.ro; Tel. 0265/314.984, 0265/314.987 Fax. 0265/314.985

APM

11

Operator de date cu caracter personal, conform Regulamentului (UE) 2016/679

- dimensionarea proiectelor industriale să se facă ținând cont de gradul de reziliență al componentei hidrice din zonă.

Măsuri propuse:

- Impunerea unor restricții în ceea ce privește încărcătura antropică a zonelor nou antropizate, în vederea diminuării antropizării excesive ce ar induce modificări și la nivelul stratului freatic;
- Impunerea unor reguli turistice stricte și clare, care să preîntâmpine impactul asupra calității apei în spațiile verzi cu destinație de agrement;
- Inițierea unor măsuri pentru un management eficient al deșeurilor, în special a deșeurilor municipale (scăderea cantității de deșeuri eliminate prin depozitare, creșterea ratei de reciclare, valorificarea deșeurilor biodegradabile etc.)
- Organizarea a 1-2 campanii anuale de salubritate a malurilor și albiilor râurilor
- Păstrarea și menținerea zonelor sanitare cu regim sever și cu regim de restricție în jurul captărilor de apă prin:
  - zone de protecție împrejmuite în jurul captărilor de apă (100 m în amonte de priză, 25 m în aval și lateral de priză)
  - instituire zonă de protecție la o distanță de 10 m față de stațiile de pompare și 20 m față de rezervoarele de apă;
- Respectarea zonelor de protecție sanitară la conductele de aducțiune apă, prin instituire zonă de protecție sanitară cu regim sever pe o distanță de 10 m din ax, în fiecare parte și 30 m față de orice sursă de poluare;
- Respectarea distanțelor minime de protecție 30 m între poluatori și sursele de apă;
- În zonele cu risc mediu de inundabilitate prin ridicarea nivelului pânzei freatice se recomandă:
  - interdicție temporară de construire până la efectuarea lucrărilor de desecare (drenuri, întreținerea celor existente, decompactarea solului îndiguri și lucrări pedoameliorative)
  - construcții fără subsol și plantarea terenurilor cu specii arboricole absorbante și autohtone
- În zonele cu risc de inundabilitate prin revărsarea apelor de suprafață:
  - Interdicție temporară de construire până la regularizarea albiilor și efectuarea de lucrări hidrotehnice
  - Se recomandă plantații cu specii autohtone

Măsuri necesare în zonele cu riscuri naturale:

- Pentru reducerea riscului de producere a inundațiilor, se vor executa periodic lucrări de salubritate și igienizare a albiilor și malurilor cursurilor de apă ce străbat U.A.T. Chiheru de Jos
- Pentru reducerea riscului de apariție a alunecărilor de teren și a eroziunii solului se vor împăduri zonele degradate, se vor amplasa drenuri în apropierea zonelor construite, se vor întreține și amenaja șanțuri de colectare a apelor pluviale
- Pentru reducerea surselor de poluare a apelor freatice și de suprafață, se vor introduce în toate localitățile comunei, rețele de canalizare menajeră cu direcționarea apelor uzate în stații de epurare.

Obligații

Se vor respecta prevederile Avizului de Gospodărire a Apelor nr. 3 din 22.01.2019 emis de Administrația Națională "Apele Române" – Administrația Bazinală de Apă Mureș și ale reglementărilor legale în vigoare, specifice lucrărilor de gospodărire a apelor.

3. Măsuri pentru protejarea factorilor de mediu "SOL, SUBSOL, APE SUBTERANE, VEGETAȚIE, AȘEZĂRI UMANE, ZONE CU VALOARE PEISAGISTICĂ"

Obiectivele de mediu relevante pentru plan:

AGENȚIA PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI MUREȘ

Strada Podeni nr. 10, Târgu Mureș, jud. Mureș, cod 540253

E-mail: office@apmms.anpm.ro; Tel. 0265/314.984, 0265/314.987 Fax. 0265/314.985

Operator de date cu caracter personal, conform Regulamentului (UE) 2016/679

APM

12

- *obiective strategice de mediu:*
  - limitarea impactului negativ asupra solului și subsolului;
  - minimizarea impactului asupra biodiversității, florei și faunei și conservarea diversității biologice;
  - minimizarea impactului asupra peisajului;
  - reducerea gradului de vulnerabilitate la producerea unor fenomene de risc, prin protejarea obiectivelor socio-economice;
  - îmbunătățirea stării de sănătate a populației;
  - îmbunătățirea condițiilor de infrastructură pentru crearea premiselor dezvoltării mediului economic;
  - stimularea mediului local de afaceri;
  - protejarea elementelor cu valoare culturală și istorică deosebită.

- *obiective specifice de mediu:*
  - trasarea unor coordonate de extindere a spațiului construit în așa fel încât impactul asupra solului și subsolului să fie minim;
  - politica de dezvoltare industrială a comunei să fie elaborată prin integrarea unor considerente și criterii de mediu care să asigure protecția solului și subsolului;
  - stoparea degradării mediului natural datorită exploatarea necorespunzătoare a resurselor regenerabile și neregenerabile și a patrimoniului natural;
  - protejarea biodiversității în aria naturală protejată din comună;
  - utilizarea durabilă a componentelor diversității biologice;
  - organizarea zonelor de construcții noi astfel încât să se realizeze continuitatea cu peisajul natural și să se creeze ansambluri bine integrate din punct de vedere estetic și peisagistic;
  - monitorizarea și cuantificarea efectelor poluării asupra sănătății publice în centrul comunei;
  - stabilirea direcțiilor de dezvoltare a comunei ținându-se cont de dreptul cetățenilor de a avea acces la un mediu curat și sănătos;
  - reducerea riscului de inundații și fenomene geomorfologice de risc, protejarea obiectivelor socio-economice;
  - asigurarea unui mediu ambiant adecvat pentru locuitorii din comună;
  - diminuarea suprafețelor de teren afectate de fenomene de risc natural;
  - reducerea poluării fonice datorate activităților de transport;
  - protejarea elementelor cu valoare culturală și istorică deosebită ale ansamblului arhitectonic al comunei.

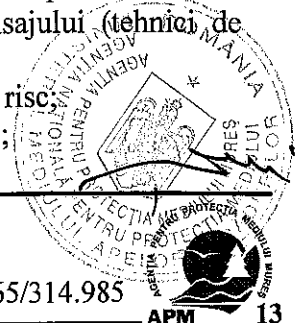
- *ținte:*
  - limitarea suprafețelor ocupate de funcțiuni industriale la o suprafață care să nu producă dezechilibre la nivel teritorial local sau regional;
  - impunerea unor parametri de ocupare a terenului care să reducă impactul asupra solului și subsolului;
  - efectuarea unor evaluări de mediu detaliate la nivel de proiect pentru obiectivele industriale nou propuse;
  - poziționarea zonelor cu funcțiuni industriale la distanțe cât mai mari de arealele protejate din localitate și din vecinătatea acesteia;
  - utilizarea resurselor naturale fără a aduce prejudicii majore cadrului natural;
  - impunerea unor parametri de construire care să permită integrarea armonioasă a construcțiilor în mediul natural;
  - impunerea adoptării unor tehnici de amenajare peisageră a construcțiilor antropice în zone cu naturalitate ridicată care să conducă la diminuarea impactului asupra peisajului (tehnici de "screening" peisager);
  - identificarea și reconstrucția ecologică a terenurilor afectate de fenomene de risc;
  - identificarea zonelor de risc natural și impunerea unor restricții de construire;

AGENȚIA PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI MUREȘ

Strada Podeni nr. 10, Târgu Mureș, jud. Mureș, cod 540253

E-mail: office@apmms.anpm.ro; Tel. 0265/314.984, 0265/314.987 Fax. 0265/314.985

APM 13

Operator de date cu caracter personal, conform Regulamentului (UE) 2016/679

- elaborarea unor proiecte de investigare și reabilitare a calității factorilor de mediu în zonele industriale;
- identificarea unor areale în care se impune realizarea unor perdele de protecție;
- implementarea unui sistem adecvat de colectare, transport și eliminare a deșeurilor;
- întreținerea adecvată a spațiilor verzi din localitățile componente;
- restaurarea și valorificarea turistică a elementelor de patrimoniu cultural.

Măsuri propuse:

- reglementarea strictă a zonelor de management a deșeurilor în vederea diminuării impactului direct asupra solului și indirect asupra apei și aerului;
- în zonele cu risc mediu și mediu-mic de alunecări de teren primare se recomandă:
  - zonă constructibilă doar pe bază de expertiză geotehnică;
  - construirea de clădiri ușoare izolate cu regim de înălțime max. D+P+M și POT=15%;
  - se interzic defrișările, executarea de șanțuri în versant sau la baza versantului;
  - retaluzarea pantelor și înierbarea lor, respectiv conducerea dirijată a apelor pluviale;
  - se vor executa șanțuri de gardă în amonte de zonele construite, ce se vor descărca în văi naturale;
  - se vor evita excavațiile nesprijinite;
- pentru protecția componentei biotice se recomandă reducerea suprafeței spațiilor verzi doar acolo unde acest lucru este absolut necesar și compensarea prin crearea altor spații verzi;
- crearea cadrului pentru demolarea clădirilor rezidențiale abandonate;
- impunerea unor tehnici peisagere de screening (perdele de arbori de exemplu) care să contribuie la mascarea unor funcțiuni cu valoare estetică redusă, cum ar fi cele industriale sau de management al deșeurilor;
- păstrarea suprafețelor cu spațiu verde comunal la o valoare mai mare de 26 mp/locuitor;
- separarea zonelor industriale și de depozitare față de cele rezidențiale;
- diminuarea riscurilor naturale care pot afecta componenta antropică (alunecări, inundații etc.) prin adoptarea unor măsuri de control asupra acestora;
- impunerea unor măsuri de protecție sanitară în cazul propunerii de noi funcțiuni față de obiective care ar putea afecta sănătatea și siguranța populației (depozit de deșeuri, linii electrice, cimitire, obiective industriale etc.);
- reamenajarea suprafețelor de spațiu verde, precum și a zonelor de recreere și agrement cu efecte benefice asupra calității vieții;
- reglementarea lucrărilor de intervenție la monumentele istorice care ar putea conduce la introducerea unora dintre acestea în circuitul turistic;
- promovarea conceptului de energie regenerabilă, atât la nivelul administrației, cât și al populației;
- participarea autorităților publice locale ca factor activ în reglementarea în domeniul protecției mediului a unităților industriale existente sau propuse.

4. GESTIUNEA DEȘEURILOR

Obiective:

- management adecvat al deșeurilor, astfel încât să se reducă riscul afectării calitative a apei prin depozitarea inadecvată a deșeurilor;
- măsuri pentru un management eficient a deșeurilor care să reducă efectele indirecte asupra solului, apei freatică și peisajului;
- implementarea unui sistem adecvat de colectare, transport și eliminare a deșeurilor;
- descreșterea cantității de deșeuri generate, de deșeuri eliminate prin depozitare și reciclarea la sursă.

Propuneri:

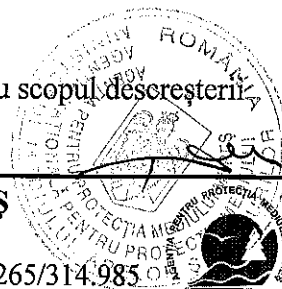
- formularea unor ținte la nivel local privind cantitatea de deșeuri generate cu scopul descreșterii cantității de deșeuri generate și a reciclării la sursă;

AGENȚIA PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI MUREȘ

Strada Podeni nr. 10, Târgu Mureș, jud. Mureș, cod 540253

E-mail: office@apmms.anpm.ro; Tel. 0265/314.984, 0265/314.987 Fax. 0265/314.985

- stabilirea unor ținte locale privind scăderea cantității de deșeuri eliminate prin depozitare, în special în cazul deșeurilor biodegradabile;
- stimularea colectării selective a deșeurilor din comună pe cel puțin patru categorii: hârtie-carton, plastic, sticlă, metal;
- amenajarea unor locuri special destinate colectării selective a deșeurilor;
- controlul depozitării materialelor rezultate din construcții și demolări;
- implicarea autorităților locale în limitarea depozitării necontrolate de deșeuri;

În domeniul gestiunii deșeurilor, autoritățile administrației publice locale au următoarele obligații:

- asigură implementarea la nivel local a obligațiilor privind gestionarea deșeurilor asumate prin Tratatul de aderare a României la Uniunea Europeană;
- urmăresc și asigură îndeplinirea prevederilor din PNGD și PJGD;
- elaborează strategii și programe proprii pentru gestionarea deșeurilor;
- hotărăsc asocierea sau cooperarea cu alte autorități ale administrației publice locale, cu persoane juridice române sau străine, cu organizații neguvernamentale și cu alți parteneri sociali pentru realizarea unor lucrări de interes public privind gestiunea deșeurilor, în condițiile prevăzute de lege;
- asigură și răspund pentru colectarea separată, transportul, neutralizarea, valorificarea și eliminarea finală a deșeurilor, inclusiv a deșeurilor menajere periculoase, potrivit prevederilor legale în vigoare;
- asigură spațiile necesare pentru colectarea separată a deșeurilor, dotarea acestora cu containere specifice fiecărui tip de deșeu, precum și funcționalitatea acestora;
- asigură informarea prin mijloace adecvate a locuitorilor asupra sistemului de gestionare a deșeurilor din cadrul localităților;
- acționează pentru refacerea și protecția mediului;
- asigură și răspund pentru monitorizarea activităților legate de gestionarea deșeurilor rezultate din activitatea medicală;
- să respecte prevederile OUG nr. 92/2021 privind regimul deșeurilor, cu modificările și completările ulterioare;
- să gestioneze ambalajele și deșeurile de ambalaje conform prevederilor Legii nr. 249/2015, privind modalitatea de gestionare a ambalajelor și a deșeurilor de ambalaje, cu modificările și completările ulterioare.

5. Măsuri pentru protejarea ARIILOR NATURALE PROTEJATE

Conform planului de implementare al PUG-ului, ariile naturale protejate potențial afectate de implementarea acestuia sunt:

- ROSCI0019 Călimani-Gurghiu
- ROSCI0033 Depresiunea și Munții Giurgeului
- ROSPA0028 Dealurile Târnavelor – Valea Nirajului

Suprafața totală, hectare a UAT Chiheru de Jos	Suprafața inclusă în situl ROSPA0028 din suprafața totală, hectare	% din suprafața totală a UAT inclusă în situl ROSPA0028
11526	252	2.19
Chiheru de Jos	Suprafața inclusă în sit ROSCI0019 din suprafața totală, hectare	% din suprafața totală a UAT inclusă în situl
11 526	7 722	67

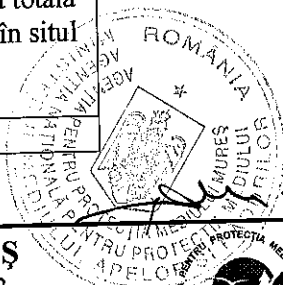
1. ROSCI0019 Călimani - Gurghiu

AGENȚIA PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI MUREȘ

Strada Podeni nr. 10, Târgu Mureș, jud. Mureș, cod 540253

E-mail: office@apmms.anpm.ro; Tel. 0265/314.984, 0265/314.987 Fax. 0265/314.985

Operator de date cu caracter personal, conform Regulamentului (UE) 2016/679

Caracteristicile și valoarea ecologică a sitului:

Situl cu o suprafață de 135257 ha se suprapune administrativ peste teritoriile Județelor Suceava (Dorna Candrenilor, Panaci, Poiana Stampei, Șaru Dornei), Harghita (Bilbor, Joseni, Praid, Remetea, Subcetate, Toplița), Mureș (Brâncovenești, Chiheru de Jos, Deda, Eremitu, Gurghiu, Hodac, Ibănești, Lunca Bradului, Rușii-Munți, Răstolița, Sovata, Stânceni, Vătava) și Bistrița-Năsăud (Bistrița Bârgăului).

A fost desemnat pentru conservarea a 25 de tipuri de habitate dintre care: 6410 - Pajiști cu Molinia pe soluri calcaroase, turboase sau argiloase (Molinion caeruleae); 7240* - Formațiuni pioniere alpine din Caricion bicoloris-atrofuscae; 9180* - Păduri din Tilio-Acerion pe versanți abrupti, grohotișuri și ravene; 4060 - Tufărișuri alpine și boreale; 4070* - Tufărișuri cu Pinus mugo și Rhododendron myrtifolium; 6150 - Pajiști boreale și alpine pe substrat silicios; 6230* - Pajiști montane de *Nardus* bogate în specii pe substraturi silicioase; 6430 - Comunități de lizieră cu ierburi înalte higrofile de la nivelul câmpiilor, până la cel montan și alpin; 6440 - Pajiști aluviale din Cnidion dubii; 6520 - Fânețe montane; 8220 - Versanți stâncoși cu vegetație chasmofitică pe roci silicioase; 8310 - Peșteri în care accesul publicului este interzis; 9110 - Păduri de fag de tip Luzulo Fagetum; 9130 - Păduri de fag de tip Asperulo-Fagetum; 91E0* - Păduri aluviale cu *Alnus glutinosa* și *Fraxinus excelsior* (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae); 91V0 - Păduri dacice de fag (Symphyto-Fagion); 9410 - Păduri acidofile de Picea abies din regiunea montana (Vaccinio-Piceetea); 9420 - Păduri de Larix decidua și/sau Pinus cembra din regiunea montană; 3220 - Vegetație herbacee de pe malurile râurilor montane; 3260 - Cursuri de apă din zonele de câmpie, până la cele montane, cu vegetație din Ranunculion fluitantis și Callitriche-Batrachion; 7110* - Turbării active.

46 de specii prezente în cadrul sitului sunt specii de interes comunitar: Amfibieni și reptile: Triton carpatic (*Triturus montandoni*), Triton cu creastă (*Triturus cristatus*), Buhai de baltă cu burta galbenă (*Bombina variegata*). Mamifere: Liliac cu aripi lungi (*Miniopterus schreibersi*), Lup (*Canis lupus*), Urs brun (*Ursus arctos*), Râs (*Lynx lynx*), Liliacul mare cu potcoavă (*Rhinolophus ferrumequinum*), Liliac comun (*Myotis myotis*), Liliac comun mic (*Myotis blythii*), Liliac cârn (*Barbastella barbastellus*), Vidră (*Lutra lutra*). Nevertebrate: *Nymphalis vaualbum*, *Euphydryas maturna*, *Lycaena dispar*, Croitor de fag (*Rosalia alpina*), Carab (*Carabus hampei*), *Callimorpha quadripunctaria*, Rădașcă (*Lucanus cervus*), *Cucujus cinnaberinus*, Cosașul transilvan (*Pholidoptera transsylvanica*), Cărăbuș (*Osmoderma eremita*), Croitor mare (*Cerambyx cerdo*). Pești și ciclostomi: Dunariță (*Sabanejewia aurata*), Zglăvoc (*Cottus gobio*) Chișcar (*Eudontomyzon danfordi*), Lostrită (*Hucho hucho*), Petroc (*Gobio uranoscopus*), Moioagă (*Barbus meridionalis*). Plante: *Drepanocladus vernicosus*, Trifoiș de baltă (*Marsilea quadrifolia*), Angelică de baltă (*Angelica palustris*), Curechi de munte, Gălbenele (*Ligularia sibirica*), Papucul Doamnei, Blabornic (*Cypripedium calceolus*), Clopoțel (*Campanula serrata*), Iris (*Iris aphylla* ssp. *hungarica*), Iarba gâtului (*Tozzia carpathica*), *Dicranum viride*, *Meesia longiseta*. Pe lângă acestea au mai fost identificate în sit alte 97 de specii importante de floră și faună. Existența pădurilor naturale compacte pe mari întinderi (peste 100000 ha) a contribuit la conservarea unei diversități biologice remarcabile și reprezentative pentru munții vulcanici din Carpați. Arealul nu a fost alterat semnificativ de activitatea antropică și și-a păstrat diversitatea naturală a habitatelor și a speciilor. Regiunea reprezintă centrul genetic pentru una dintre cele mai importante populații de carnivore mari (urs, lup și râs), având o concentrare semnificativă de specii de floră și faună protejate la nivel național, european și internațional. Morfologia reliefului alături de caracteristicile bio-pedo-climatice specifice favorizează menținerea unei biodiversități deosebit de valoroase. De asemenea, situl se suprapune cu câteva rezervații naturale desemnate la nivel regional sau național printre care se pot aminti Parcul National Călimani, Rezervațiile naturale Lacul Iezer, Molidul de rezonanță Lăpușna, Defileul Deda-Toplița, Jnepenișul cu Pinus Cembra-Călimani și Monumentul Naturii Doisprezece Apostoli.

Vulnerabilitatea și amenințări actuale/potențiale

AGENȚIA PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI MUREȘ

Strada Podeni nr. 10, Târgu Mureș, jud. Mureș, cod 540253

E-mail: office@apmms.anpm.ro; Tel. 0265/314.984, 0265/314.987 Fax. 0265/314.985

Operator de date cu caracter personal, conform Regulamentului (UE) 2016/679

APM 16

Atât în perimetrul sitului cât și în afara acestuia se desfășoară activități sportive, de pășunat, vânătoare, exploatarea pietrei, agricultura, turism, exploatarea nisipului. Elementele de impact negativ asupra sitului sunt:

Activitățile cu impact ridicat din sit sunt:

- Cariere de nisip și pietris

Activitățile cu impact mediu/scăzut din sit sunt:

- Pășunatul
- Plantare artificială, pe teren dechis (copaci nenațivi)
- Extragere de nisip și pietris
- Drumuri, autostrăzi
- Vânătoare
- Capcane, otrăvire, braconaj
- Ski în afara pârtiilor
- Baze sportive
- Locuri de campare și zone de parcare pentru rulote.

2. ROSPA0033 Depresiunea și Munții Giurgeului

Caracteristicile și valoarea ecologică a sitului:

Situl cu o suprafață de 87.865.9 ha este localizat pe teritoriul administrativ al județelor Harghita (Borsec, Ciumani, Corbu, Cârța, Ditrău, Dănești, Gheorgheni, Joseni, Lăzarea, Praid, Remetea, Subcetate, Suseni, Sândominic, Sărmaș, Tulgheș, Voșlăbeni, Vârșag) și Mureș (Chiheru de Jos, Ibănești, Sovata). A fost desemnat pentru conservarea a 25 de specii de păsări: Barză albă (*Ciconia ciconia*), Viespar (*Pernis apivorus*), Cresteț de câmp (*Crex crex*), Acvilă țipătoare mică (*Aquila pomarina*), Acvilă de munte (*Aquila chrysaetos*), Minuniță (*Aegolius funereus*), Ciocănitoare de munte (*Picoides tridactylus*), Sfrâncioc roșiatic (*Lanius collurio*), Ciocârlie de pădure (*Lullula arborea*), Șerpar european (*Circaetus gallicus*), Erete de stuf (*Circus aeruginosus*), Erete vânător (*Circus cyaneus*), Ieruncă (*Bonasa bonasia*), Buhă mare (*Bubo bubo*), Ciuf de câmp (*Asio flammeus*), Ciocănitoare cu spatele alb (*Dendrocopos leucotos*), Ciocănitoare neagră (*Dryocopus martius*), Muscar gulerat (*Ficedula albicollis*), Muscar mic (*Ficedula parva*), Șoim călător (*Falco peregrinus*), Cocoș de munte (*Tetrao urogallus*), Caprimulg (*Caprimulgus europaeus*), Ciuvică (*Glaucidium passerinum*), Huhurez mare (*Strix uralensis*). Importanța sitului constă în protecția și conservarea întinselor păduri, pajiști și a numeroaselor mlaștini cu acumulări însemnate de turbă, care împreună cu terenurile cultivate în sistem tradițional constituie habitate importante de cuibărit și hrănire pentru 25 de specii de păsări de interes comunitar. Pe pajiștile și în culturile agricole din depresiune cuibărește o populație semnificativă a cristelului de câmp, care este o specie de interes conservativ global ce ajunge aici la una din cele mai mari densități din țară. Aceste habitate ierboase sunt folosite ca loc de hrănire de multe exemplare de barză albă și de mai multe specii de păsări răpitoare care cuibăresc în efective semnificative din punct de vedere numeric, precum viesparul, acvila țipătoare mică și șerparul. Zona este importantă și pentru cuibăritul caprimulgului, ciocârliei de pădure, muscarului gulerat, sfrânciocului roșiatic și al muscarului sur. Pădurile de molid, de amestec și fâgetele ocupă peste jumătate din suprafața sitului și conțin populații importante din speciile amenințate la nivelul Uniunii Europene, precum ierunca, cocoșul de munte, minunița, ciuvica și ciocănitoarea de munte. Totodată, zona este cartier de iernare pentru un număr mare de exemplare de erete vânător și loc important de hrănire în timpul pasajelor pentru eretele de stuf.

Vulnerabilitatea și amenințări actuale/potențiale

Activitățile cu impact ridicat din sit sunt:

- Exploatare forestieră fara replantare sau refacere naturala

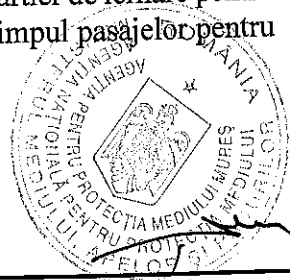

AGENȚIA PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI MUREȘ

Strada Podeni nr. 10, Târgu Mureș, jud. Mureș, cod 540253

E-mail: office@apmms.anpm.ro; Tel. 0265/314.984, 0265/314.987 Fax. 0265/314.985

Operator de date cu caracter personal, conform Regulamentului (UE) 2016/679

- Focul și combaterea incendiilor

Activitățile cu impact mediu/scăzut din sit sunt:

- Cultivare
- Cariere de nisip și pietris
- Zone urbanizate, habitare umană (locuințe umane)

3. ROSPA0028 Dealurile Târnavelor și Valea Nirajului

Caracteristicile și valoarea ecologică a sitului:

Cu o suprafață de 86153 ha, situl se suprapune cu zonele administrative a două județe: județul Mureș (Acățari, Albești, Beica de Jos, Bereni, Bălăușeri, Chibed, Chiheru de Jos, Coroisânmartin, Crăciunești, Daneș, Eremitu, Ernei, Fântânele, Gheorghe Doja, Ghindari, Gornești, Gălești, Hodoșa, Miercurea Nirajului, Măgherani, Nadeș, Neaua, Păsăreni, Sighișoara, Sovata, Suplac, Sângeorgiu de Pădure, Sărățeni, Vețca, Vărgata) și județul Harghita (Atid, Corund, Lupeni, Praid, Săcel). Se întinde de-a lungul râurilor Niraj și Târnavă Mică, care străbat Dealurile Târnavelor ce ocupă cea mai mare parte a nordului și nord-estului Podișului Hârtibaciului, aflat în sudul Depresiunii Transilvaniei. Este un areal predominant forestier situat pe culoare de văi foarte largi, în cadrul cărora apar terase și lunci extinse. Peisajul are un aspect mozaicat cu păduri de foioase, pajiști semi-naturale și terenuri agricole pe care se practică o agricultură de tip extensiv. Vegetația dominantă este cea de păduri nemorale de gorun și carpen, mai rar și numai sub formă insulară fiind întâlnite pădurile de stejar sau fâgetele. De-a lungul râurilor se găsesc și pâlcuri de păduri aluviale formate din arin negru și frasin. Toate aceste păduri ocupă 45% din suprafața sitului și determină ca peste 80% din speciile de păsări de interes comunitar prezente aici să fie păsări care cuibăresc sau se hrănesc în habitate cu vegetație lemnoasă.

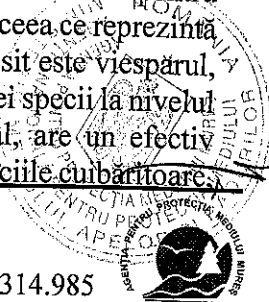
Cu toate că este situat într-o regiune relativ bine locuită din Depresiunea Transilvaniei, situl dispune de habitate valoroase și o biodiversitate bogată, reflectată prin numărul de 40 de specii de păsări de interes conservativ european (Acvilă de munte (*Aquila chrysaetos*), Acvilă țipătoare mare, (*Aquila clanga*) Acvilă țipătoare mică (*Aquila pomarina*), Ciuf de câmp (*Asio flammeus*), Ieruncă (*Bonasa bonasia*), Buhă (*Bubo bubo*), Șorecar mare (*Buteo rufinus*) Caprimulg (*Caprimulgus europaeus*), Barză albă (*Ciconia ciconia*), Șoim călător (*Falco peregrinus*), Șoim de iarnă (*Falco columbarius*), Muscar gulerat (*Ficedula albicollis*), Muscar mic (*Ficedula parva*), Acvilă mică (*Hieraetus pennatus*), Stârc mic (*Ixobrychus minutus*) Sfrâncioc cu frunte neagră (*Lanius minor*), Sfrâncioc roșiatic (*Lanius collurio*), Ciocârlie de pădure (*Lullula arborea*), Stârc de noapte (*Nycticorax nycticorax*), Viespar (*Pernis apivorus*), Ghionoaie sură (*Picus canus*), Bătăuș (*Philomachus pugnax*), Huhurez mare (*Strix uralensis*), Silvie porumbacă (*Sylvia nisoria*), Fluierar de mlaștină (*Tringa glareola*), Pescăraș albastru (*Alcedo atthis*), Fâsă de câmp (*Anthus campestris*), Barză neagră (*Ciconia nigra*) Șerpar european (*Circaetus gallicus*), Erete de stuț (*Circus aeruginosus*), Erete sur (*Circus pygargus*), Erete vânăt (*Circus cyaneus*), Creșteț de câmp (*Crex crex*), Chirighiță cu obraji albi (*Chlidonias hybridus*) Ciocănitoare de grădini (*Dendrocopos syriacus*), Ciocănitoare cu spatele alb (*Dendrocopos leucotos*), Ciocănitoare neagră (*Dryocopus martius*) Presură de grădină (*Emberiza hortulana*) Egretă albă (*Egretta alba*) Ciocănitoare de stejar (*Dendrocopos medius*), dintre care 15 sunt specii de răpitoare diurne și nocturne, vârfuri de piramidă trofică, indicatori de biodiversitate cu mare valoare ecologică. Mozaicul de habitate format din păduri de foioase, pășuni, fânețe și terenuri agricole susține populații importante din specii amenințate la nivelul Uniunii Europene.

Această zonă este una dintre cele mai mari arii semi-naturale și probabil una dintre cele mai bine conservate din regiunea biogeografică continentală din Transilvania. Situl este o zonă cheie pentru conservarea acvilei țipătoare mici, specie care este prezentă cu 51-65 de perechi, ceea ce reprezintă 3% din populația națională. O altă specie răpitoare cu efective semnificative în sit este viesparul, cele 90-120 de perechi cuibăritoare din sit reprezentând 5,5% din populația acestei specii la nivelul întregii țării. Cristelul de câmp, care este o pasăre periclitată la nivel global, are un efectiv cuibăritor foarte important în sit, acesta fiind de 300-350 de perechi. Pe lângă speciile cuibăritoare,

AGENȚIA PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI MUREȘ

Strada Podeni nr. 10, Târgu Mureș, jud. Mureș, cod 540253

E-mail: office@apmms.anpm.ro; Tel. 0265/314.984, 0265/314.987 Fax. 0265/314.985

Operator de date cu caracter personal, conform Regulamentului (UE) 2016/679

APM

18

situl este important și pentru unele specii de pasaj așa cum sunt acvila țipătoare mare și silvia porumbacă, sau pentru unii oaspeți de iarnă precum eretele vânător, eretele sur, șoimul călător și șoimul de iarnă.

În afara speciilor de interes comunitar în sit se întâlnesc și populații importante ale unor păsări care au suferit un declin în ultimii ani în România. Dintre acestea menționăm potârnichea, capîntortura, uliul porumbar, ciocârlanul, ciușul și albinărelul. Pentru toate aceste specii situl are un rol foarte important în conservarea pe termen lung.

Vulnerabilitatea și amenințări actuale/potențiale

Amenințările majore ce pot afecta situl vin din direcția vulnerabilității legăturilor complexe dintre toate tipurile de habitate care compun peisajul. Heterogenitatea peisajului și modul de utilizare durabil al terenurilor sunt principalele elemente care au dus la dezvoltarea unei biodiversități mari în zona și au contribuit la menținerea și conservarea ei. Modificarea unuia dintre acești parametri (heterogenitatea peisajului și modul de utilizare al terenurilor) va avea efecte asupra întregii biodiversități.

În acest context principalele amenințări prezente în sit sunt:

- schimbarea metodelor de cultivare a terenurilor din cele tradiționale în cele intensive, cu monoculturi, fertilizanți și pesticide (toate influențează negativ populațiile de cristel de câmp și păsări răpitoare),
- schimbarea habitatului semi-natural (prin încetarea cositului sau a pășunatului, poate afecta unele populații de păsări care se hrănesc sau cuibăresc în pajiștile utilizate tradițional ca pășuni și fânețe),
- braconaj și vânătoare (manifestă un impact major negativ),
- desecarea zonelor umede de-a lungul râurilor (reduce populațiile speciilor dependente de zonele umede),
- cosit timpuriu (dacă se practică înaintea terminării cuibăritului la cristel de câmp),
- incendierea vegetației (are impact negativ asupra păsărilor mai ales în perioada de cuibărit), lucrări silvice care includ extragerea arborilor bătrâni și a celor uscați (reduc habitatele de cuibărire și hrănire la răpitoare și ciocântori, iar dacă se practică în perioada de reproducere se ajunge la scăderea succesului reproductiv al acestor specii),
- reîmpăduriri ale zonelor naturale și seminaturale deschise (are impact negativ prin dispariția habitatului păsărilor care cuibăresc sau se hrănesc din acestea);
- distrugerea cuiburilor, a pontei sau a puilor;
- reglarea cursurilor râurilor;
- electrocutare și coliziune în linii electrice;
- prinderea păsărilor cu capcane.

Pe teritoriul UAT Chiheru de Jos cuprinse în sit au fost enumerate (conform O.M. 2387/2011) următoarele specii de interes comunitar (speciile notate cu * sunt considerate prioritare la nivel european):

ROSCI0019 Călimani-Gurghiu

Tipuri de **habitate neforestiere** de interes comunitar existente în cadrul ariei protejate:

6430 Comunități de lizieră cu ierburi înalte higrofile de la câmpie și din etajul montan până alpin

6230 * Pajiști montane de *Nardus* bogate în specii, pe substrat

6520 Fânețe montane

Tipuri de **habitate forestiere** de interes comunitar existente în cadrul ariei protejate:

9130 Păduri de fag de tip *Asperulo-Fagetum*

91E0 * Păduri aluviale cu *Alnus glutinosa* și *Fraxinus excelsior* - *Alno-Padion*, *Alnion incanae*

91V0 Păduri dacice de fag - *Symphyto-Fagion*

Mamifere de interes comunitar în situl NATURA 2000 ROSCI0019 Călimani-Gurghiu

Ursul brun *(*Ursus arctos*)

Lupul *(*Canis lupus*)

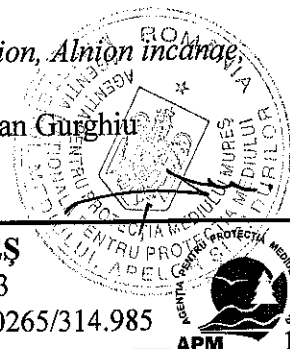

AGENȚIA PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI MUREȘ

Strada Podeni nr. 10, Târgu Mureș, jud. Mureș, cod 540253

E-mail: office@apmms.anpm.ro; Tel. 0265/314.984, 0265/314.987 Fax. 0265/314.985

Operator de date cu caracter personal, conform Regulamentului (UE) 2016/679

Râsul (*Lynx lynx*)

Vidra (*Lutra lutra*)

Habitat neforestiere de interes comunitar existente în ROSCI0019 Călimani-Gurghiu

6520 Fânețe montane

În arealul munților de înălțime medie dar și în cel al dealurilor înalte, acolo unde pădurea a fost defrișată din timpuri străvechi pentru a face loc pășunilor și fânețelor obștilor sătești, acest tip de habitat este componenta principală a peisajului alături de pădurile de fag sau molid. Mai mult decât atât, alături de pădure el este componenta esențială a vieții satelor de munte și de sub munte, fiind baza creșterii animalelor în aceste regiuni. Principalele graminee de mare valoare furajeră sunt *Agrostis capillaris* – Iarba câmpului, *Festuca rubra* – Păiuș roșu.

Degradarea prin suprapășunat duce la distrugerea structurii originale, dominante devenind speciile de buruieni înalte ca *Veratrum album* - Steregoaie, *Rumex alpinus* - Ștevie. Deși nu sunt un habitat prioritar, fiind larg răspândite în munții Europei Centrale, fânețele montane au o diversitate biologică excepțională, mai ales în porțiunile unde sunt folosite doar pentru cosit.

S-a constatat că în pajiștile studiate în UAT Chiher habitatul 6520 – Fânețe montane fiind încadrate fitocenozele aparținând asociațiilor *Poo-Trisetetum flavescens* și *Festuco rubrae-Agrostietum capillaris*. Acestea se întâlnesc atât în defileul Mureșului cât și pe pajiștile ce ocupă versanți cu expoziții și înclinații variate precum și platourile montane.

Fitocenozele de pajiști cu cea mai mare răspândire în etajul montan din teritoriul UAT Chiher sunt cele aparținând asociației *Festuco rubrae-Agrostietum capillaris*. Cenozele prezintă o bună închegare (acoperire 100%). Alături de speciile diagnostice ale asociației se întâlnesc numeroase specii aparținând unităților sintaxonomice superioare, la care a fost raportată asociația, precum și o serie de specii transgresive din pajiștile xeromezofite și xerofite aparținând clasei *Festuco-Brometea*.

Specii edificatoare și caracteristice : *Deschampsia caespitosa* - Târsă, *Agrostis stolonifera*-Iarba câmpului, *Juncus conglomeratus* - Rogoz.

Specii importante: *Phleum pratense* - Timofică, *Festuca pratensis*-Păiuș de livadă, *Ranunculus acris* – Piciorul cocoșului, *Alopecurus pratensis* – Coada vulpii, *Trifolium pratense* – Trifoi roșu, *Briza media*-Tremurătoare, *Lathyrus pratensis*-Lintea pratului, *Cynosurus cristatus* - Pieptănariță, *Holcus lanatus* – Iarba cailor, *Cirsium canum*-Limba oii.

Măsurile de conservare prevăzute în planul de management al Sitului ROSCI0019 Călimani-Gurghiu

- Nu se permite reducerea suprafeței acestui tip de habitat;
- Cosirea de maxim 2 ori pe an sau cosirea după fructificarea și diseminarea majorității speciilor, de obicei la sfârșitul lunii iulie - asigură regenerarea naturală prin semințe care nu afectează compoziția specifică și proporția dintre specii;
- Interzicerea pășunatului;
- Restricționarea utilizării fertilizatorilor chimici care pot induce succesiunea spre un alt tip de habitat;
- Pentru combaterea speciilor invazive se vor utiliza metode mecanice - Interzicerea utilizării erbicidelor;
- Vegetația uscată din zonele de pe suprafața acestui habitat sau de pe parcelele agricole limitrofe lui se va îndepărta doar prin cosire - nu este permisă incendierea.

6230 * Pajiști montane de *Nardus* bogate în specii, pe substrate silicice din zone montane

Pajiști permanente, închise, de *Nardus*, xeromezofile sau mezofile, ce ocupă soluri silicice în zonele de șes, deal și munte ale regiunilor atlantică, subatlantică sau boreală. Părul porcului (*Nardus*) este o specie de graminee acidofilă larg răspândită din dealurile înalte până în etajul alpin, în acest habitat fiind cuprinse pajiștile dominate de această specie din etajul colinar și montan de pe substrate acide (gresii silicioase, nisipuri, șisturi cristaline, roci magmatice acide) ce duc la dezvoltarea unei cuverturi de sol de tipul cambisolurilor districe (soluri brune acide) sau luvisolurilor albe.

AGENȚIA PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI MUREȘ

Strada Podeni nr. 10, Târgu Mureș, jud. Mureș, cod 540253

E-mail: office@apmms.anpm.ro; Tel. 0265/314.984, 0265/314.987 Fax. 0265/314.985

Operator de date cu caracter personal, conform Regulamentului (UE) 2016/679

APM

20

În accepțiunea manualului european (EUR27) dar și al celui românesc de interpretare al habitatelor Natura 2000 (Gafta et Owen 2008), habitatul 6230* (pajiști de *Nardus* bogate în specii pe substraturi silicaticice din zone montane și submontane în Europa continentală) este reprezentat de pajiști permanente secundare de *Nardus stricta* (țeпоșica), ale căror fitocenoză vegetează în diferite condiții staționale și care au o plasticitate ecologică mare, ceea ce imprimă habitatului o mare heterogenitate structurală.

În acest tip de habitat au fost încadrate doar pajiștile în care abundența-dominanța medie a speciei *Nardus stricta* este de cel puțin 17,5% și maxim 62,5% și au în structura lor un număr mare de specii. Sunt excluse din acest habitat pajiștile puternic perturbate ca urmare a supraexploatării lor, în special prin pășunat excesiv, fapt ce a dus la o puternică degradare a acestora.

Deși specia codominantă *Nardus stricta*, datorită valorii furajere extrem de scăzute, poate reduce substanțial importanța economică acestor pajiști (în funcție de acoperirea procentuală realizată de țepoșică), pajiștile acestui habitat au un rol important în conservarea biodiversității și unor specii endemice, rare și/sau vulnerabile la nivel național și european (*Viola declinata* - unghia găii, *Campanula serrata* - clopoței etc.), în reglarea microclimatului, reglarea pedogenezei (proceselor din sol) și protecția solului, reglarea circuitului elementelor în natură etc.

Platurile montane investigate se caracterizează prin prezența fitocenozelor aparținând asociațiilor *Viola declinatae-Nardetum*, *Hieracio pilosellae-Nardetum strictae*, *Festuco rubrae-Agrostietum capillaris* subas. *nardetosum strictae*. Aceste pajiști au fost încadrate în habitatul 6230* Pajiști de *Nardus* bogate în specii, pe substraturi silicaticice din zone montane (și submontane, în Europa continentală).

Măsuri de conservare din planul de management :

Întreținerea pajiștilor prin cosit și pășunat.

- Pășunatul sub 1 Unitate Vită Mare/ha.
- Restricționarea utilizării fertilizatorilor, în special al celor chimici care pot induce succesiunea spre un alt tip de habitat.
- Certificarea subvențiilor primite prin intermediul APIA de certificarea pajiștilor ca Pajiști cu Înalță Valoare Naturală

6430 Comunități de lizieră cu ierburi înalte higrofile de la câmpie și din etajul montan până în cel alpin

Este un habitat alcătuit din comunități de plante ierboase foarte înalte, diverse din punct de vedere al compoziției speciilor. Cele mai multe se cantonează de-a lungul pâraielor și pădurilor galerii din lungul acestora, iar cele mai reprezentative se găsesc în etajul dealurilor înalte și până la nivelul etajului molidului. Solurile pe care se instalează sunt jilave, cu un exces de umiditate moderat, permanent umectate de către pâraiele din imediata apropiere. Cele mai reprezentative comunități de plante înalte (care nu trebuie confundate cu comunitățile de buruieni ce se leagă nemijlocit de activitățile omului) sunt cele formate din *Aconitum lycoctonum* (*A. vulparia*) – Mărul lupului, *A. napellus*-Omag albastru, *Geranium sylvaticum*-Fratele priboiului, *Trollius europaeus*-Bulbuc de munte, *Adenostyles alliariae*-Ciucuraș, *Cicerbita alpine*-Susai de munte, *Digitalis grandiflora*-Degetar galben, *Calamagrostis arundinacea*-Trestioară, *Cirsium helenioides*-Pălămidă, diverse specii de captalan, *Petasites hybridus*, *Petasites albus*, *Petasites kablikianus*, *Telekia speciosa* - Lăptucul oii, *Filipendula ulmaria*-Crețușcă. etc.

Specii caracteristice și edificatoare: *Angelica sylvestris* – Angelică de pădure, *Cirsium oleraceum* și *Chaerophyllum hirsutum*-Asmățui sălbatic, cu numeroase specii caracteristice alianței Filipendulion: *Filipendula ulmaria*-Crețușcă, *Valeriana officinalis*-Valeriană, *Mentha longifolia*-Izmă proastă, *Lysimachia vulgaris*-Gălbăsoară, *Lytrum salicaria* - Răchitan, *Epilobium hirsutum*-Pufuliță, *Epilobium parviflorum*- Pufuliță cu flori mici, precum și caracteristice alianței *Calthion*: *Myosotis scorpioides*-Nu-mă-uita, *Caltha palustris*-Bulbuc de baltă, *Trifolium hybridum*-Trifoi hibrid.

Aceste comunități sunt adăpost pentru o gamă foarte largă de nevertebrate dar sunt și un habitat de

AGENȚIA PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI MUREȘ

Strada Podeni nr. 10, Târgu Mureș, jud. Mureș, cod 540253

E-mail: office@apmms.anpm.ro; Tel. 0265/314.984, 0265/314.987 Fax. 0265/314.985

bază și loc de hrănire important pentru multe specii de mamifere mici și mari, de aceea protejarea lor atentă fiind o necesitate. Este un habitat important pentru că este habitat de ecoton și oferă refugiu pentru specii de mlaștină. Aceste comunități sunt adăpost pentru o gamă foarte largă de nevertebrate dar sunt și un habitat de bază și loc de hrănire important pentru multe specii de mamifere mici și mari, de aceea protejarea lor atentă fiind o necesitate. Ele completează adesea cu biomasa lor mare habitatul pădurilor galerii de luncă (91E0*) și rolul acestuia de coridor ecologic. De aceea, în problemele legate de conservare trebuie vizate împreună pentru menținerea unei funcționări adecvate a acestor coridoare.

Vegetația poate ajunge până la 50-150 cm înălțime, și poate exista până la 15% acoperire cu arbuști și subarbuști.

La acest habitat aparțin buruienișurile înalte („megaforbiete“) din etajul colinar până în cel submontan. Aceste cenoze se află în lungul pâraielor sau râurilor, pe soluri aluviale, bogate în substanțe trofice. La originea lor aceste cenoze se află la contactul dintre păduri și cursurile de apă, având astfel un caracter ecotonal.

6430-Comunități de lizieră cu ierburi înalte este prezent de-a lungul cursurilor de apă și văilor principale, dar și al afluenților acestora, precum: Valea, Bistra.

Măsurile de conservare prevăzute în planul de management al Sitului ROSCI0019 Călimani-Gurghiu

- Nu se permite reducerea suprafeței acestui tip de habitat
- Interzicerea efectuării de noi amenajări hidrotehnice sau pentru îmbunătățiri funciare care să ducă la scăderea nivelului de apă freatică și de suprafață - desecări, drenări
- Menținerea modului tradițional de utilizare a pajiștilor. În acest caz se practică două - trei tăieri pe sezon: prima la începutul verii - iunie, a doua în luna august, iar în unele locuri, mai ales pajiștile ameliorate, iarba se taie încă o dată, în toamnă
- În acele parcele de fâneață 6430 unde s-a constatat prezența speciei prioritare *Angelica palustris*, la a doua cosire, se va lăsa necosită o bandă de 1m de jur împrejurul parcelei.
- Vegetația uscată din zonele de pe suprafața acestui habitat sau de pe parcelele agricole limitrofe lui se va îndepărta doar prin cosire - nu este permisă incendierea.
- Interzicerea pășunatului cu ovine. Pășunatul cu bovine este permis numai sub 1 Unitate Vită Mare/ha.
- Amenajarea căilor de comunicație - drumuri de pământ, șosele, căi ferate, sa va face doar la marginea habitatelor de acest tip evitându-se fragmentarea lor.
- Amenajarea locurilor de campare doar în afara acestui tip de habitat.
- Este permisă refacerea pajiștilor prin supraînsămânțare, folosindu-se doar specii din compoziția naturală a acestui tip de habitat.
- Amplasarea căilor de scos apropiat în afara acestui tip de habitat
- Respectarea căilor de scos apropiat la recoltarea masei lemnoase.
- Respectarea amplasării și mărimii platformelor primare la recoltarea masei lemnoase.

Descrierea succintă a habitatelor forestiere de interes comunitar din situl Natura 2000 Călimani -Gurghiu menționate în raza UAT Chiheru de Jos

91V0 Păduri dacice de fag - *Symphyto-Fagion*

Răspândire: în toți Carpații românești, în etajul nemoral.

Suprafețe: circa 300.000 ha (80.000 în Carpații Meridionali, 100.000 în Carpații Occidentali, 120.000 în Carpații Orientali).

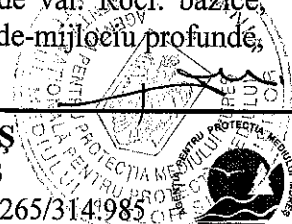
Stațiuni: Altitudini: 700-1450 m. Climă: T = 7,5-4,00C, P = 800-1200 mm. Relief: versanți cu înclinări reduse - medii, cu diferite expoziții, coame, platouri, funduri de văi. Rocii: bazine, intermediare, rar acide. Soluri: de tip eutricambosol, districambosol, profunde-mijlociu profunde, slab-mediu acide, eu-mezobazice, umede, eutrofice.

AGENȚIA PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI MUREȘ

Strada Podeni nr. 10, Târgu Mureș, jud. Mureș, cod 540253

E-mail: office@apmms.anpm.ro; Tel. 0265/314.984, 0265/314.987 Fax. 0265/314.985

Structura: Fitocenoză edificată de specii europene, mezoterme, mezofite, mezo-eutrofe. Stratul arborilor constituit exclusiv din fag (*Fagus sylvatica* ssp. *sylvatica*), sau cu puțin amestec de paltin de munte (*Acer pseudoplatanus*), ulm de munte (*Ulmus glabra*), rar brad (*Abies alba*) sau molid (*Picea abies*); are acoperire mare (80–100%) și înălțimi de 30–34 m la 100 de ani.

Stratul arbuștilor lipsește sau este slab dezvoltat din cauza umbrei; rare exemplare de *Daphne mezereum-Tulichina lupului*, *Sambucus nigra-Soc*, *Corylus avellana-Alun*, *Lonicera xylosteum-Caprifoi*, *Spiraea chamaedrifolia-Cunună*. Stratul ierburilor și subarbuștilor: dezvoltat variabil, în funcție de umbră, poate lipsi în cazul stratului de arbori foarte închis (făgete nude); în general însă bogat în specii ale „florei de mull” având ca elemente caracteristice speciile carpatice *Symphytum cordatum-Brustur negru*, *Dentaria glandulosa-Colțișor*, *Pulmonaria rubra-Plămânărică*; pe versanții, umbriți cu microclimă mai umedă, poate domina *Rubus hirtus-Mur fără spini*.

Valoare conservativă: mare.

Compoziție floristică: Specii edificatoare:

Fagus sylvatica ssp. *sylvatica*. Specii caracteristice: *Symphytum cordatum- Brustur negru*, *Pulmonaria rubra-Plămânărică*, *Dentaria glandulosa-Colțișor*.

Alte specii importante: *Actaea spicata-Orbalț*, *Anemone nemorosa-Păștiță*, *Galium odoratum-Vinarița*, *Athyrium filix-femina-Feriga femelă*, *Dentaria bulbifera-Colțișor*, *Dryopteris filix-mas-Feriga comună*, *Epilobium montanum-Pufulița*, *Lamium galeobdolon-Urzică moartă galbenă*, *Geranium robertianum-Năprasnic*, *Hepatica nobilis-Crucea voinicului*, *Mercurialis perennis-Brei*, *Mycelis muralis-Iarba tâlharului*, *Oxalis acetosella-Măcrișul iepurelui*, *Sanicula europaea-Sânișoară*, *Stellaria nemorum-Steluță*.

9130 Păduri de fag de tip *Asperulo-Fagetum*

Răspândire: în toate dealurile peri- și intra carpatice, ca și în partea inferioară a Carpaților, în etajul nemoral.

Suprafețe: circa 585.000 ha, din care 290.000 ha în dealurile vestice și Carpații Occidentali, 180.000 ha în dealurile și munții Carpaților Meridionali, 80.000 în dealurile și munții Carpații Orientali, 30.000 în Podișul Transilvaniei.

Stațiuni: Altitudini: 300–800 (1000) m. Climă: T = 9,0–6,00C, P = 650–850 mm.

Relief: la altitudini sub 700 m numai pe versanți umbriți și văi, chiar pe versanți însoriți cu vechi alunecări; la altitudini peste 700 m, pe versanți cu diferite înclinări și expoziții, culmi, platouri.

Roci: în general molase (alternanțe de argile, nisipuri, pietrișuri), marne, gresii calcaroase, calcare, șisturi (la munte).

Soluri: de tip eutricambosol, luvosol, profunde, slab acide, eubazice, umede, eutrofile.

Structura: Fitocenoză edificată de specii europene, nemorale și balcanice, mezoterme, mezofile, mezo-eutrofe. Stratul arborilor, compus exclusiv din fag (*Fagus sylvatica* ssp. *moesiaca* și ssp. *sylvatica*), sau cu amestec redus de carpen (*Carpinus betulus*), iar diseminat gorun (*Quercus petraea*), cireș (*Cerasus avium*), paltin de munte (*Acer pseudoplatanus*), sorb de câmp (*Sorbus torminalis*), ulm (*Ulmus glabra*, *U. minor*), frasin (*Fraxinus excelsior*), tei pucios (*Tilia cordata*), iar în sud-vestul și vestul României și cer (*Quercus cerris*) și gârniță (*Q. frainetto*).

Acoperirea realizată de arboret este de 80–100%, iar înălțimea atinsă de fag la 100 de ani este de 25–35 m. Stratul arbuștilor, cu dezvoltare variabilă, în funcție de acoperirea realizată de arboret, este compus din *Corylus avellana-Alun*, *Crataegus monogyna-Păducel*, *Evonymus europaeus-Salbă moale*, *Staphylea pinnata-Clocotiș*, *Cornus sanguinea-Sânger*, *Sambucus nigra-Soc*. Stratul ierburilor și subarbuștilor, cu dezvoltare variabilă, conține specii din flora de mull (*Galium odoratum-Vinarița*, *Asarum europaeum-Popilnic*, *Stellaria holostea-Iarbă moale*, *Mercurialis perennis-Brei*, *Dentaria bulbifera-Colțișor*).

Valoare conservativă: redusă.

Compoziție floristică: Specii edificatoare:

Fagus sylvatica ssp. *Sylvatica-Fag*, *Carpinus betulus-Carpen*.

Specii caracteristice: nu sunt; posibil *Erythronium dens-canis-Cocoșei*, cât și speciile alianței *Lathyrus - Carpinion (Carpinus betulus-Crapen, Cerasus avium-Cireș sălbatic, Melampyrum*

AGENȚIA PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI MUREȘ

Strada Podeni nr. 10, Târgu Mureș, jud. Mureș, cod 540253

E-mail: office@apmms.anpm.ro; Tel. 0265/314.984, 0265/314.987 Fax. 0265/314.985

Operator de date cu caracter personal, conform Regulamentului (UE) 2016/679

APM 23

bihariense- Sor-cu-frate, *Ranunculus auricomus*-Ranuncul, *Stellaria holostea*-Iarbă moale, *Crocus heuffelianus*-Brândușa de munte, *Lathyrus* –Sângele voinicului

91E0* Păduri aluviale cu *Alnus glutinosa* și *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)

a) Păduri de luncă de *Fraxinus excelsior* și *Alnus glutinosa* ale cursurilor de apă din zona de câmpie și etajul colinar ai Europei temperate și boreale (44.3: *Alno-Padion*); păduri de luncă de *Alnus incana* ale râurilor montane și submontane din Alpi și Apeninii de nord (44.2: *Alnion incanae*); galerii arborescente formate din exemplare înalte de *Salix alba*-Salcie albă și *Populus nigra* –Plop Negru de-a lungul râurilor medio-europene, în etajul submontan, colinar și zona de câmpie (44.13: *Salicion albae*). Toate tipurile apar pe soluri grele (în general bogate în depozite aluviale), inundate periodic de creșterea nivelului râului (sau pârâului) cel puțin o dată pe an, însă altfel bine drenate și aerate în perioada în care debitul apei este scăzut. Stratul ierbos include întotdeauna numeroase specii de talie mare (*Filipendula ulmaria*-Crețușcă, *Angelica sylvestris*-Angelică de pădure, *Cardamine spp.*, *Rumex sanguineus*-Măcriș roșu) și poate conține diverse geofite vernale, precum *Ranunculus ficaria*-Untișor, *Anemone nemorosa*-Păștiță, *Corydalis solida*-Brebeneț. Acest habitat include mai multe subtipuri: păduri de frasin și anin ale izvoarelor și râurilor aferente (44.31 – Carici remotae-*Fraxinetum*); păduri de frasin și anin ale râurilor cu curgere rapidă (44.32 - *Stellario-Alnetum glutinosae*); păduri de frasin și anin ale râurilor cu curgere lentă (44.33 - *Pruno-Fraxinetum*, *Ulmo-Fraxinetum*); galerii montane de anin alb (44.21 - *Calamagrosti variae-Alnetum incanae* Moor 1958); galerii submontane de anin alb (44.22 - *Equiseto hyemalis-Alnetum incanae* Moor 1958); păduri-galerii de salcie albă (44.13 *Salicion albae*).

b) Plante: stratul arborescent - *Alnus glutinosa*-Arinul negru, *Alnus incana*-Arin alb, *Fraxinus excelsior*-Frasin; *Populus nigra*-Plop negru, *Salix alba*-Salcie albă, *Ulmus glabra*-Ulm de munte; stratul ierbos – *Angelica sylvestris*-Angelică, *Cardamine amara*-Stupitul cucului, *Carex spp.*-Rogoz, *Cirsium oleraceum*-Pălămidă, *Equisetum telmateia*-Coadă calului mare, *Equisetum spp.*, *Geranium sylvaticum*-Fratele priboiului, *Geum rivale*-Călțunul doamnei, *Lycopus europaeus*-Picioarul lupului, *Rumex sanguineus*-Măcriș roșu, *Stellaria nemorum*-Steluța, *Urtica dioica*-Urzică.

c) Majoritatea acestor păduri se află în contact cu pajiști umede sau cu păduri de ravene (*Tilio-Acerion*). Poate fi observată uneori o succesiune către *Carpinion* a frăsinetelor.

Salicetum fragilis corespunde fitocenozelor pure sau dominate de salcie plesnitoare (fără salcie albă), pe lângă care poate apărea destul de frecvent aninul negru (*Alnus glutinosa*). *Salicetum albae* înglobează fitocenoze de salcie albă, pure sau amestecate în proporții diferite cu *Salix fragilis* și/sau *Populus nigra*. În timp ce prima asociație se dezvoltă pe soluri aluviale ceva mai evoluat, a doua are un caracter mai pionier datorită viiturilor mai intense și frecvente.

Descrierea Mamiferelor de interes comunitar în situl NATURA 2000 ROSCI0019 Călimani-Gurghiu.

Lupul (*Canis lupus*)

Lupul este bine reprezentat în UAT Chiheru de Jos, mai ales pe fondul de vânătoare din munții Gurghiului Sud, Fondul Niraj. Acolo există o haită de lupi (2018 – 4-5 lupi), ce coboară toamna după creșterea puilor până jos la Chiheru de Jos. Primăvara Chiherul este și drumul de migrare din Călimani spre zonele colinare a lupilor iarna. Mărimea și culoarea blănii lupului este variată, datorită variabilității fenotipice a speciei.

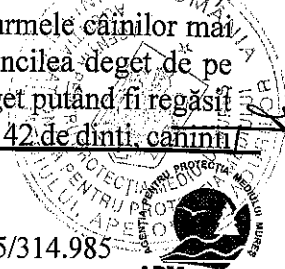
Blana este deasă, de culoare variabilă: de la alb, trecând prin gri și maroniu-roșcat până la negru. Greutatea unui lup adult variază între 20-80 kg (mascul), respectiv 15-55 kg (femela) (Boitani et al. 2000), în România lupii având în medie 25-50 kg (Cotta 1982). Lungimea corpului este de 110-148 cm, iar cea a cozii de 30-35 cm. Înălțimea la greabăn este de 50-70 cm (Boitani et al. 2000). Lupii se deplasează pe degete, urmele lor cu 4 degete și gheare semănând cu urmele câinilor mari, dar sunt ușor ovale din cauza degetelor mai lungi. Lipsa celui de-al cincilea deget de pe picioarele posterioare este caracteristic lupilor (Clutton-Brock, 1995), acest deget putând fi regăsit la unii câini și fiind cunoscut sub denumirea de pinten. Dentitia este formată din 42 de dinți, canini

AGENȚIA PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI MUREȘ

Strada Podeni nr. 10, Târgu Mureș, jud. Mureș, cod 540253

E-mail: office@apmms.anpm.ro; Tel. 0265/314.984, 0265/314.987 Fax. 0265/314.985

și incisivii fiind bine dezvoltati. Lupii din sălbăticie pot ajunge până la vârsta de 10 ani, iar în captivitate trăiesc chiar și 16 ani.

Lupii sunt animale de pradă și, pentru că se hrănesc cu animale ce depășesc mărimea lor (și pe care nu i-ar putea doborî de unul singur), trăiesc în grupuri sociale numite haite. Colaborarea dintre membrii haitei crește șansele de succes a vânătorii, a creșterii puilor și a apărării teritoriului. În cadrul haitei, membrii comunică prin poziția corpului și prin sunete. Haita este guvernată de o ierarhie strictă, atât printre masculi, cât și printre femele. În centrul haitei se situează perechea dominantă (alfa), cărora li se subordonează toți ceilalți membri. Restul haitei este alcătuită din puii acestora și, eventual, alți lupi străini care s-au alăturat familiei. Luptele interne în cadrul haitei sunt relativ rare, dar în cazul în care, totuși, au loc, se termină prin adoptarea unei poziții a corpului care exprimă subordonare din partea învinsului. Prezentarea gâtului fără apărare, provoacă inhibarea agresiunii în ceilalți membri ai haitei.

Membrii grupului își patrulează deseori, marchează și își apără teritoriul de haitele vecine. Intrușii sunt reprezentați, de cele mai multe ori, de lupi tineri care și-au părăsit propria haită sau cei renegați de propria haită și care sunt deseori uciși.

De obicei se deplasează în trap cu aproximativ 8 km/h (Mech, 1974). În interiorul teritoriului lor, parcurg zilnic distanțe de la câțiva km până la 72 km (Mech, 1974). În România, se hrănesc cu ungulate în special cu cerb comun, căprior, mistreț, capra neagră, cerb lopătar, dar și cu iepuri, rozătoare, păsări, eventual leșuri. Toamna, consumă și fructele coapte. Pentru că este o pradă ușoară și de multe ori accesibilă, deseori atacă și oile din turme. Haita își urmărește prada pe distanțe de la 100 m până la 5 kilometri (Mech, 1974), însă procentul atacurilor care se termină cu succes este mică. Modul de viață al lupilor presupune parcurgerea unor distanțe mari și hrănirea ocazională. Stomacul lupilor are o capacitate de dilatare remarcabilă, ei putând mânca dintr-o dată chiar și 10 kg de carne (Mech & Boitani, 2003).

Gestionarea, interpretarea, administrarea corespunzătoare a pagubelor provocate de lup:
Reducerea conflictelor lup-om prin:

- asigurarea compensării crescătorilor de animale în cazul pagubelor provocate de lupi în șeptel
- acordarea unor subvenții pentru achiziționarea aparatelor de protecția șeptelului
- promovarea măsurilor de prevenire a pagubelor

Pentru prevenirea pagubelor trebuie respectate următoarele:

- renunțarea la pășunatul de noapte mai ales în zonele cu vizibilitate redusă
- evitarea pe cât posibil a deplasării cu turma în zonele împădurite sau zonele cu tufișuri
- animalele care nu pot ține pasul cu turma trebuie lăsate la stână (ca de exemplu oi și capre cu unghiile infectate)
- închiderea animalelor pe timpul nopții (în strungă, coșar) și mutarea frecventă a strungii pentru a preveni infecția unghiilor animalelor
- dresarea câinilor să stea lângă turmă chiar și în timpul unui atac și să nu părăsească turma pentru gonirea lupilor (a nu se încuraja câinii să gonească lupii, strategia lupiilor fiind atragerea câinilor și ciobanilor prin atacuri false sau întrerupte, atacul real asupra oilor întâmplându-se după ce câinii și/sau ciobanii încep să gonească lupii)
- a nu se lăsa turma fără supraveghere

Râsul (*Lynx lynx*)

În toate habitatele terestre emisferei nordice, râsul este un prădător de pădure având preferințe pentru zonele cu arbori bătrâni, bine împădurite, cuprinzând arbuști deși, este cunoscut faptul că poate coloniza o varietate de alte tipuri de habitate.

Ecologie

Este un animal mai ales de amurg și de noapte, dar poate să aibă perioade active și în timpul zilei. Există numeroși factori periclitanti în cazul râșilor, printre care se poate număra: agricultura, exploatarea forestieră, traficul rutier, dezvoltarea infrastructurii (industria, turismul, construcțiile, măsurile de construcție a drumurilor, autostrăzilor), braconajul, competitorii, dar factorul cel mai important este degradarea habitatelor.

AGENȚIA PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI MUREȘ

Strada Podeni nr. 10, Târgu Mureș, jud. Mureș, cod 540253

E-mail: office@apmms.anpm.ro; Tel. 0265/314.984, 0265/314.987 Fax. 0265/314.985

Operator de date cu caracter personal, conform Regulamentului (UE) 2016/679

În România nu există date reale oficiale despre râs privind pagubele produse în animalele domestice, deși există modalități multiple de prevenire a pagubelor, prin:

- 1) păstrarea animalelor domestice departe de habitatul râșilor;
- 2) folosirea câinilor de pază;
- 3) instalarea diferitelor sisteme de alarmare mecanice sau electronice;
- 4) folosirea șnururilor cu stegulețe;
- 5) instalarea gardului electric la locurile de înnoptat a animalelor domestice.

Hrana râsului este exclusiv animală și se compune de la rozătoare până la copitatele cele mai mari (Cotta et al. 2001). Hrana diferă și sezonal, animale mici de pradă ca rozătoare, iepuri, păsări, reptile, amfibieni și copitate juvenili având importanță mai mare mai ales primăvara, vara târzie. Râsul trebuie să consume zilnic 1 - 2,5 kg de carne.

În condiții naturale, densitatea râșilor depinde de efectivele speciilor de pradă și este limitată de interacțiunile sociale între ei.

În România, râsul este răspândit de-a lungul Munților Carpați populând fiecare grup montan din acestea, preferând locurile cele mai retrase (Cotta et al. 2001). Efectivul de râs din România, conform datelor oficiale este între 1182-1374 de exemplare (Jurj et al. 2011).

Ursul (Ursus arctos)

Ursul este bine reprezentat în UAT Chiheru de Jos, mai ales pe fondul de vânătoare din munții Gurghiului, pe văile Nirajelor. Urșii sunt evaluați anual un număr de urși ce depășește cu mult optimul stabilit de ICAS pentru teritoriul colinar al Chiherului (în 2018 până la 40 urși toamna, cu o scădere când migrează înapoi la munte).

Fenotipul ursului brun variază în funcție de cantitatea și calitatea hranei disponibile și de habitatul animalului. Lungimea ursului brun din Carpați variază, în general, între 150-200 cm, greutatea fiind între 100-300 kg, iar înălțimea la greabăn oscilează între 90-150 cm. Ridicându-se pe picioarele posterioare, poate să atingă o înălțime de 2,5 m. Coloritul este variat, putând fi de toate nuanțele de la brun deschis până la brun închis (Mertens & Ionescu 2000).

Pe labe sunt dispuse câte cinci degete, care se termină în niște gheare imense - de 5-10 cm - de forma unor seceri. Datorită acestora este un bun săpător și, la nevoie, un bun cățărător. Ghearele sunt utile pentru desfacerea butucilor putreziți sau la răsturnarea pietrelor în căutarea insectelor, în special a furnicilor. Urmele ursului sunt caracteristice, putându-se distinge cu ușurință cele 5 degete dotate cu gheare. Urmele labelor posterioare sunt mai lungi.

Dentiția ursului indică dieta acestuia: are canini bine dezvoltati, dar, spre deosebire de celelalte carnivore, suprafața molarilor destinată măcinării hranei de origine vegetală este mai mare. Dentiția urșilor indică astfel un mod de viață omnivor.

Habitat

Ursul preferă pădurile de fag și pădurile de conifere din zonele montane, inclusiv taigaua și tundra. Pe lângă abundența hranei, mărimea teritoriului folosit de urși este influențată și de efectul deranjant al activităților umane pe teritoriul respectiv, cât și prezența, respectiv lipsa locurilor de refugiu pentru animal. Urșii sunt activi atât ziua cât și noaptea, dar, de obicei, sunt mai activi noaptea. În zonele unde existența lor este periclitată de oameni, au trecut aproape în exclusivitate la modul de viață nocturn. Pot parcurge mai multe zeci de kilometri într-o zi, folosind, de multe ori, drumuri sau poteci.

Ecologie și comportament

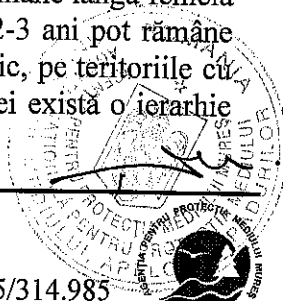
Urșii trăiesc în medie 20-25 ani, iar cea mai înaintată vârstă înregistrată în captivitate a fost de 47 de ani (Curry-Lindahl 1972). De obicei, duc o viață solitară, ocolindu-se reciproc dacă este posibil. De la această regulă face excepție perioada de împerechere, când masculul rămâne lângă femelă pentru o vreme, ca și perioada când ursoaica își crește puii. Urșii tineri de 2-3 ani pot rămâne împreună încă un timp destul de îndelungat. În afară de cele amintite, periodic, pe teritoriile cu hrană abundentă se pot observa mai multe exemplare, dar în acest caz între ei există o ierarhie strictă.

AGENȚIA PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI MUREȘ

Strada Podeni nr. 10, Târgu Mureș, jud. Mureș, cod 540253

E-mail: office@apmms.anpm.ro; Tel. 0265/314.984, 0265/314.987 Fax. 0265/314.985

Deși - conform constituției organismului - ursul este în primul rând un animal de pradă, el s-a adaptat într-o anumită măsură și la digestia hranei de origine vegetală. Spre deosebire de ierbivore (de ex. cervide), ursul poate asimila numai o mică parte a hranei de origine vegetală. Din această cauză, consumă de preferință părțile vegetale cu conținut ridicat în glucide și bogate în energie. Acordă prioritate cărnii mult mai ușor digestibile și cu valoare nutritivă mai mare, deși rareori are acces la așa ceva. Astfel dieta ursului în România este într-o proporție de 85% de proveniență vegetală (Mertens & Ionescu 2000). Primăvara consumă predominant ierburi proaspete și fragede, lăstari, insecte și larvele acestora, rozătoare și semințele stocate în cuiburile acestora, fructe sălbatice rămase din toamnă. Caută și consumă și rămășițele animalelor pierite de-a lungul iernii. Vara se hrănește preponderent cu fructele coapte (zmeură, afine negre și - roșii, mere, frăguțe), insecte (furnici, albine, viespi) și larvele acestora, dar pe lângă acestea jefuiește și cuiburile mamiferelor mici și - dacă poate - prădează nou născuții unguțelor. Puii mai mari și exemplarele adulte, sănătoase (cerb, căprioară, mistreț), capabile să fugă sau chiar să se apere, nu le mai trezesc interesul. Animalele domestice însă, de obicei, nu sunt în stare să se apere, nici să fugă, și mai mult decât atât, se regăsesc în număr mare pe suprafețe relativ mici, astfel încât urșii pot încerca destul de des să le doboare. Toamna, pe lângă fructe, consumă și semințele diferitelor plante cu valoare nutritivă ridicată. În România acestea ar fi predominant jir, ghindă, pere, eventual alune, nuci. Iarna, majoritatea urșilor intră în somn de iarnă. În acest timp temperatura corpului scade cu 4-5 grade și i se încetinesc procesele vitale, având ca scop economisirea de energie. În timpul somnului de iarnă, ursul nu se hrănește, nu bea apă, nu defechează și nu urinează. Dacă ursul își dă seama că animalele domestice reprezintă o sursă de hrană ușoară și oricând accesibilă, va încerca și în continuare să prădeze.

Vidra (*Lutra lutra*)

Vidra este o *specie* de interes comunitar, caracteristică habitatelor acvatice. Ocupă habitatele acvatice bogate în hrană (pește și crustacee), atât la munte cât și în zona de deal și câmpie. Vidra este una dintre speciile de desemnare a sitului ROSCI0019 Călimani-Gurghiu.

Vidra face parte din familia mustelidelor, la noi în țară fiind al doilea reprezentant ca mărime al acestei familii, după bursuc. Constituția corpului reprezintă un compromis între adaptarea la mediul terestru și modul de viață acvatic. Dintre carnivorele din România, vidra s-a acomodat cel mai bine la viața acvatică, astfel ajungând în vârful lanțului trofic din mediul acvatic. Ele pot parcurge până la 10 km într-o noapte. Hrana lor de bază o constituie peștii. Pot prinde și pești mai mari, preferă însă pe cei de 20-30 cm, dar adesea se mulțumesc și cu exemplare mai mici, care sunt mai ușor de prins. Periodic, un procent important al dietei îl pot constitui amfibienii (în primul rând broaștele). Astfel, conform studiului efectuat pe malul Mureșului, amfibienii reprezentau un procent mai mare decât peștii în dieta vidrelor. Ocazional, consumă și păsări, mamifere mai mici, raci, melci și scoici. Prada este consumată de obicei pe mal, sau pe pietrele ieșite la suprafața apei.

Mamifere mici

Myotis blythii - Liliacul comun mic

Barbastella barbastellus - Liliac cârn

Amfibieni de interes comunitar in situl NATURA 2000 ROSCI0019 Călimani-Gurghiu

Bombina variegata - Buhai de baltă cu burtă galbenă

Triturus montandoni - tritonul carpatic

Pești de interes comunitar in situl NATURA 2000 ROSCI0019 Călimani-Gurghiu

Eudontomyzon danfordi - chișcar

Cottus gobio - zglăvoacă

Nevertebrate de interes comunitar in situl NATURA 2000 ROSCI0019 Călimani-Gurghiu

Callimorpha quadripunctaria - Fluturele vărgat

Lycaena dispar - Fluture roșu de mlaștină

AGENȚIA PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI MUREȘ

Strada Podeni nr. 10, Târgu Mureș, jud. Mureș, cod 540253

E-mail: office@apmms.anpm.ro; Tel. 0265/314.984, 0265/314.987 Fax. 0265/314.985

APM

27

Lucanus cervus - Rădașcă

Rosalia alpina - Croitor alpin

Plante de interes comunitar in situl NATURA 2000 ROSCI0019 Călimani-Gurghiu

Angelica palustris - Angelică de baltă

Ligularia sibirica - Curechiu de munte

Tozzia carpathica - Iarba gâtului

Cypripedium calceolus - Papucul Maicii Domnului

Arnica montana - Arnică

Pasari legate de habitate forestiere sau pășuni împădurite în UAT Chiheru de Jos in ROSPA0033 Depresiunea și Munții Giurgeului

sfrânciocul cu fruntea neagră (*Lanius minor*) și sfrânciocul roșiatic (*Lanius collurio*)

barza albă (*Ciconia ciconia*), muscarul gulerat (*Ficedula albicollis*)

și muscarul mic (*Ficedula parva*) sfrânciocul cu fruntea neagră (*Lanius minor*),

sfrânciocul roșiatic (*Lanius collurio*) ciocârlia de pădure (*Lullula arborea*),

viesparul (*Pernis apivorus*), huhurezul mare (*Strix uralensis*)

eretele vânăt (*Circus cyaneus*), ciocănitoarea cu spatele alb (*Dendrocopos leucotos*),

ciocănitoarea neagră (*Dryocopos martius*)

presura (*Emberiza hortulana*)

Păsări dependente de pajiști în aria avifaunistică ROSPA0033 Depresiunea și Munții Giurgeului

barza albă – (*Ciconia ciconia*), viesparul – (*Pernis apivorus*), acvila țipătoare mică – (*Aquila pomarina*), acvila de munte – (*Aquila chrysaetos*),

acvila mică – (*Aquila pennata*), eretele de stuf – (*Circus aeruginosus*),

eretele vânăt – (*Circus cyaneus*), eretele sur – (*Circus pygargus*),

șoimul călător - *Falco peregrinus*, huhurezul mare – (*Strix uralensis*), buha – (*Bubo bubo*),

ciuful de câmp – (*Asio flammeus*), caprimulgul – (*Caprimulgus europaeus*),

ciocârlia de pădure – (*Lullula arborea*), sfrânciocul roșiatic – (*Lanius collurio*),

ciocănitoarea cu spate alb – (*Dendrocopos leucotos*)

Descriere fauna ornitologică (ROSPA0033 și ROSPA0028) de pe teritoriul comunei Chiheru de Jos

Făgetele montane pure sunt prezente mai ales în partea vestică a ariei avifaunistice. De-a lungul pâraielor montane apar fâșii înguste de păduri aluviale de arin alb și frasin cu specii ierboase precum calcea calului, brusturele sau lăptucul oii. Toate aceste păduri ocupă peste 60% din suprafața sitului și prezintă condiții de habitat optime tot timpul anului, permițând multor specii să-și stabilească populații rezidente aici. Dintre cele de interes european pentru conservare enumerăm buha, șoimul călător, acvila de munte, ciocănitoarea neagră și ciocănitoarea cu spate alb. Situl este unul dintre cele mai importante pentru conservarea speciilor de galinacee caracteristice pădurilor de conifere sau de amestec.

Aici au fost estimate ca fiind rezidente multe perechi de cocoș de munte și de ieruncă. Aceasta din urmă preferă pădurile de molid, amestec și chiar făgetele mature care au un strat ierbos bogat, acolo unde și cuibărește, alegând să-și amplaseze cuibul amenajat rudimentar direct pe sol între rădăcinile unui arbore, lângă o stâncă sau lipit de un trunchi de arbore căzut.

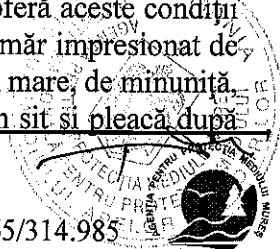
O altă specie care are în acest sit efective populaționale semnificative la nivelul întregii țări este ciocănitoarea de munte. Habitatul specific acestei specii este pădurea montană de molid, dar ea populează local și pădurile de amestec. Preferă arboretele des, bine închegate, care au local și rariști sau luminișuri. Are nevoie pentru săparea cuiburilor de arbori complet sau parțial uscați, unde se și hrănește cu larve de croitori și gândaci de scoarță. Deoarece situl oferă aceste condiții de habitat optim, populația de ciocănitoare de munte este formată dintr-un număr impresionat de perechi rezidente. Prezente constant în decursul întregului an sunt și huhurezul mare, de minuniță, perechi de ciuvică și o pereche de buhă. Specii de răpitoare care cuibăresc în sit și pleacă după

AGENȚIA PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI MUREȘ

Strada Podeni nr. 10, Târgu Mureș, jud. Mureș, cod 540253

E-mail: office@apmms.anpm.ro; Tel. 0265/314.984, 0265/314.987 Fax. 0265/314.985

terminarea creșterii puilor sunt acvila țipătoare mică, viesparul și șerparul. Alte specii de interes european pentru conservare care sunt în sit doar oaspeți de vară, cuibărind în pădurile întinse din sit sau în vegetația lemnoasă a tufărișurilor sunt caprimulgul, muscarul mic, muscarul gulerat, ciocârlița de pădure și sfrânciocul roșiatic.

Obiectivele de mediu relevante pentru plan:

- *obiective strategice de mediu:*

- minimizarea impactului asupra biodiversității, florei și faunei și conservarea diversității biologice;

- minimizarea impactului asupra peisajului;

- *obiective specifice de mediu:*

- stoparea degradării mediului natural datorită exploatarea necorespunzătoare a resurselor neregenerabile și a patrimoniului natural;

- protejarea biodiversității în aria naturală protejată din comună;

- utilizarea durabilă a componentelor diversității biologice;

- organizarea zonelor de construcții noi astfel încât să se realizeze continuitatea cu peisajul natural și să se creeze ansambluri bine integrate din punct de vedere estetic și peisagistic.

- *ținte:*

- poziționarea zonelor cu funcțiuni industriale și construcții civile la distanțe cât mai mari de arealele protejate din comună și din vecinătatea acestora;

- utilizarea resurselor naturale fără a aduce prejudicii majore cadrului natural;

- impunerea unor parametri de construire care să permită integrarea armonioasă a construcțiilor în mediul natural;

- impunerea adoptării unor tehnici de amenajare peisageră a construcțiilor antropice în zone cu naturalitate ridicată care să conducă la diminuarea impactului asupra peisajului.

Măsuri de reducere a impactului

Lilieci:

- Conservarea habitatelor de pajiști deschise și promovarea pe scară largă a cosirii târzii. Protecția zonelor stepice și încurajarea soluțiilor de interconectare a insulelor stepice prin coridoare ierboase. Prevenirea efectelor de fragmentarea teritoriilor de vânătoare prin dezvoltarea unor proiecte rutiere de mare viteză.

Propuneri concrete:

1. Dezvoltarea unui program activ îndreptat spre creșterea toleranței populației locale față de această specie prin educare și conștientizare;

2. Menținerea tuturor formelor de vegetație forestieră din afara fondului forestier: anișuri, zăvoaie de plop și salcie de pe malurile râurilor, vegetație forestieră pe pajiști, et cetera.

3. Iluminarea exterioară a construcțiilor noi din aria protejată doar cu becuri electrice de culoare galbenă, orientate înspre jos, protejate.

În cazul folosirii unor lămpi cu mercur, care emit lumină albă și un larg spectru ultraviolet, este indicată dotarea corpurilor de iluminat cu filter ultraviolet

4. Extinderea zonelor de intravilan doar în afara habitatelor potențiale pentru lilieci

Amfibieni și reptile:

- Ocolirea bălților de la marginea drumurilor de către utilajele cu care se fac exploatarea forestiere.

- Întreținerea permanentă a drumurilor auto-forestiere pentru evitarea creării de habitate capcană

- La amenajarea șanțurilor pe văile bazinelor hidrografice cu populații de *Triturus montandoni*-Triton carpatic să se ocolească acele porțiuni de șanț unde există acumulată apă - bălți.

Pești:

- În acele zone în care există captări de apă, inclusiv microhidrocentralele existente, trebuie asigurat debitul de apă prevăzut în procedura de avizare.

AGENȚIA PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI MUREȘ

Strada Podeni nr. 10, Târgu Mureș, jud. Mureș, cod 540253

E-mail: office@apmms.anpm.ro; Tel. 0265/314.984, 0265/314.987 Fax. 0265/314.985

Operator de date cu caracter personal, conform Regulamentului (UE) 2016/679

- Este interzisă exploatarea de agregate în albia minoră. În cazul în care se exploatează sau se prelucrează agregate minerale din zonele învecinate râurilor/pârâurilor, este necesară decantarea apei folosite la spălarea acestora înainte ca aceasta să reintre în râu/pârâu.
- Va fi interzisă orice fel de lucrare în albiile minore ale râurilor – recalibrări, reprofilări - cu excepția celor de restaurare ecologică – de exemplu cele de înlăturare a pragurilor existente. Aceste lucrări trebuie interzise atât în interiorul cât și în imediata vecinătate a ariei protejate - 20km amonte și aval pe râurile Mureș și Gurghiu.
- Este interzisă depozitarea de deșeuri în habitatul speciei.
- Spălatul și scăldatul animalelor domestice după aplicarea tratamentelor veterinare nu se va face în habitatul speciei.
- Este interzisă amplasarea de microhidrocentrale în habitatul speciei.
- Este interzisă tăierea arborilor de pe malul râurilor/pârâurilor.
- Este interzisă amplasarea oricărei noi captări pe aceste râuri.
- În acele zone în care există captări de apă, inclusiv microhidrocentralele existente - Nirajul etcetera, trebuie asigurat debitul de apă prevăzut în procedura de avizare.
- Este interzisă exploatarea de agregate în albia minoră.
- Reamplasarea pietrelor mari în albiile minore ale râurilor/pârâurilor în acele zone în care acestea au fost scoase/extrase - în cazul lucrărilor hidrotehnice.
- În cazul în care se exploatează sau se prelucrează agregate minerale din zonele învecinate râurilor/pârâurilor, este necesară decantarea apei folosite la spălarea acestora înainte ca aceasta să reintre în râu/pârâu.
- Colectarea masei lemnoase nu se va face pe sol îmbibat cu apă.
- Construcțiile civile și industriale se vor construi în afara zonelor inundabile ale râurilor. Pot fi avizate astfel de construcții, unde inundabilitatea este mai mică de Q1% - se preconizează că terenul va fi inundat odată la 100 de ani.
- Echiparea construcțiilor de orice fel, neconectate la rețeaua de colectare și epurare a apelor menajere, cu fose septice pentru colectarea apelor menajere.
- Se va interzice orice fel de lucrare în albiile minore ale râurilor – recalibrări, reprofilări, cu excepția celor de restaurare ecologică – de exemplu cele de înlăturare a pragurilor existente.
- Este interzisă amplasarea de microhidrocentrale în habitatul speciei.

Nevertebrate:

- Este interzisă utilizarea substanțelor chimice în zona de protecție a habitatului: 500m în perioada iul-aug și 100 m în perioada sept-iun în arealul optim al specie.
- Este interzisă împădurirea suprafețelor aferente acestui tip de habitat în arealul optim al speciei.
- Depozitarea agregatelor minerale, masei lemnoase sau alte asemenea în afara arealului speciei
- Asigurarea condițiilor favorabile pentru speciile dependente de habitate forestiere
  - Menținerea de arbori seculari, preexistenți, în toate arboretele, cu asigurarea a 5 arbori bătrâni sau scorburoși/ha. Se mențin arbori din speciile de bază și de amestec caracteristice tipului fundamental de pădure.

–Arborii se mențin, pe cât posibil, grupați în pălcuri mici dispersate pe toată suprafața ariilor protejate, dar pot fi și arbori individuali dispersați. Se vor selecta în acest sens cu prioritate arborii fără valoare economică.

Plante

AGENȚIA PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI MUREȘ

Strada Podeni nr. 10, Târgu Mureș, jud. Mureș, cod 540253

E-mail: office@apmms.anpm.ro; Tel. 0265/314.984, 0265/314.987 Fax. 0265/314.985

- Interzicerea efectuării de noi amenajări hidrotehnice sau pentru îmbunătățiri funciare care să ducă la scăderea nivelului de apă freatică și de suprafață - desecări, drenări, etc.
- Interzicerea colectării materialului lemnos și depozitării acestuia în habitatul speciei.
- Respectarea suprafeței și amplasării rampelor primare.
- Aplicarea de tehnologii de exploatare forestieră în sortimente și multipli de sortimente.
- Menținerea categoriilor actuale de folosință a terenurilor din extravilanul localităților.
- Cosirea regulată a pajiștilor în care sunt prezenți indivizii speciei. La a doua cosire, se va lăsa necesită o bandă de 1m de jur împrejurul pajiștii

Păsări:

- amplasarea de panouri informative cu privire la statutul suprafeței respective și cu măsurile de bune-practici aplicate în cadrul siturilor naturale (evitarea poluării fonice și al deranjului provocat speciilor).
- limitarea poluării fonice ((Perturbarea fonică în sezonul de cuibărit, poate constitui un factor de stres pentru păsările cuibăritoare, ducând la scaderea fitness-ului acestora, în cazul păsărilor cântătoare (*Ordinul Paseriformes*) are loc o creștere a intensității cântecului (Brum. 2004), desigur, cu costuri energetice suplimentare. Prezența fizică a oamenilor și a utilajelor în teritoriile de reproducere ale păsărilor, în combinație cu perturbarea fonică produsă este percepută de păsări similar cu perceperea pradătorilor (Frid and Dill. 2002), ducând la creșterea nivelului de stres a acestora, creșterea vigilenței și în consecință micșorarea ratei de procurare a hranei pentru adulți și pui (Quinn et al. 2006). Acestea constituie un factor care poluează mediul, intervin în estetica peisajului și în primul rând constituie un pericol letal pentru unele specii de păsări și alte animale care pot consuma aceste ambalaje (Bourne, 1977; Pettit et al., 1981))
- interzicerea/limitarea intervenției asupra albiei râurilor și pârâurilor prin exploatarea materialului aluvial;
- conservarea zonelor de repezi și cu prundiș (habitate de reproducere pentru majoritate speciilor de pești din Anexa II) ;
- conservarea florei terestre din vecinătatea malului și a vegetației palustre (restricționarea/interzicerea tăierii arborilor/arbuștilor – pe considerentul de habitat/substrat de reproducere și pe considerent de umbră (de ex. factor de importanță majoră în prevenirea înfloririlor algale) ;
- menținerea / refacerea calității apei ;
- interzicerea folosirii substanțelor chimice în interiorul ecosistemelor acvatice și în vecinătatea acestora (50 m) ;
- monitorizarea activităților turistice;
  - interzicerea suprapășunatului și menținerea unui pășunat tradițional (cu speciile, efectivele și în perioadele utilizate conform măsurii agro-mediu / 1 aprilie și 1 noiembrie , în afara acestei date prezența animalelor domestice pe pășuni este interzisă)
- interzicerea conversiei pajiștilor specifice acestor specii în alte tipuri de ecosisteme (inclusiv instalare păduri);
- interzicerea incendierii vegetației verzi sau uscate în orice perioadă a anului;
- nu se vor folosi ierbicide, pesticide, amendamente, îngrășăminte chimice sau substanțe de protecție a plantelor . Îngrășămintele naturale (gunoi de grajd, compost) pot fi aplicat până la echivalentul a maxim 30 kgN/ha numai în perioadele fără îngheț și numai cu avizul custodelui.
- promovarea regenerării naturale a pădurii;
- interzicerea plantării/împăduririi cu alte specii decât cele specifice habitatului.

AGENȚIA PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI MUREȘ

Strada Podeni nr. 10, Târgu Mureș, jud. Mureș, cod 540253

E-mail: office@apmms.anpm.ro; Tel. 0265/314.984, 0265/314.987 Fax. 0265/314.985

Operator de date cu caracter personal, conform Regulamentului (UE) 2016/679

APM

31

Se vor respecta prevederile Avizului nr. 132/ST-MS/07.10.2022 emis de Agenția Națională pentru Arii Naturale Protejate – Serviciul Teritorial Mureș, astfel:

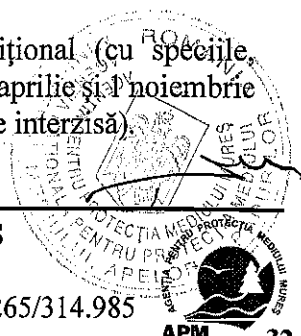
- Este interzisă recoltarea produselor pădurii (fructe de pădure, ciuperci, etc.) din rezervațiile naturale (Rezervația Seaca)
- Conform OUG 57/2007 ART. 33* (1) Pentru speciile de plante și animale sălbatice terestre, acvatice și subterane, prevăzute în anexele nr. 4 A și 4 B, cu excepția speciilor de păsări, și care trăiesc atât în ariile naturale protejate, cât și în afara lor, sunt interzise:
  - a) orice formă de recoltare, capturare, ucidere, distrugere sau vătămare a exemplarelor aflate în mediul lor natural, în oricare dintre stadiile ciclului lor biologic;
  - b) perturbarea intenționată în cursul perioadei de reproducere, de creștere, de hibernare și de migrație;
  - c) deteriorarea, distrugerea și/sau culegerea intenționată a cuiburilor și/sau ouălor din natură;
  - d) deteriorarea și/sau distrugerea locurilor de reproducere ori de odihnă;
  - e) recoltarea florilor și a fructelor, culegerea, tăierea, deșchimbarea sau distrugerea cu intenție a acestor plante în habitatele lor naturale, în oricare dintre stadiile ciclului lor biologic;
  - f) deținerea, transportul, vânzarea sau schimburile în orice scop, precum și oferirea spre schimb sau vânzare a exemplarelor luate din natură, în oricare dintre stadiile ciclului lor biologic;
- Utilizarea spațiilor de cazare (moteli, pensiuni) din situl Natura 2000 cu sisteme de canalizare individuale adecvate.
- Se interzice pășunatul în fânețe, condiție și plăți APIA.
- Este interzisă scaldarea oilor în pâraiele naturale, după ce acestea au fost tratate împotriva paraziților.
- Este interzis accesul cu snowmobile în ariile protejate.
- Este interzisă organizarea/desfășurarea de offroad în siturile Natura 2000, și a accesului cu vehicule motorizate.
- În albiile pâraielor nu se vor executa praguri mai mari de 15 cm (important pentru conectivitate la specia *Cottus gobio* - Zglăvoaca).
- Conservarea zonelor de repeziș și cu prundiș (habitate de reproducere pentru majoritatea speciilor de pești).
- Toate activitățile economice din situri Natura 2000 se vor reglementa din punct de vedere al protecției mediului (inclusiv culegerea de fructe de pădure, etc.).
- Este interzisă poluarea fonică (evitarea perturbării fonice în sezonul de cuibărit).
- Interzicerea/limitarea intervenției asupra albiei râurilor și pâraurilor prin exploatarea materialului aluvial.
- Conservarea florei terestre din vecinăta malului și a vegetației palustre (restricționarea/interzicerea tăierii arborilor/arbuștilor – pe considerentul de habitat/substrat de reproducere și pe considerent de umbră (de ex. factor de importanță majoră în prevenirea înfloririlor algale).
- Menținerea / refacerea calității apei.
- Este interzisă folosirea substanțelor chimice în interiorul ecosistemelor acvatice și în vecinătatea acestora (50 m).
- Monitorizarea activităților turistice.
- Este interzisă suprapășunatul, menținerea unui pășunat tradițional (cu speciile efective și în perioadele utilizate conform măsurii agro-mediu - 1 aprilie și 1 noiembrie - în afara acestei date prezența animalelor domestice pe pășuni este interzisă).

AGENȚIA PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI MUREȘ

Strada Podeni nr. 10, Târgu Mureș, jud. Mureș, cod 540253

E-mail: office@apmms.anpm.ro; Tel. 0265/314.984, 0265/314.987 Fax. 0265/314.985

- Este interzisă conversia pajiștilor specifice acestor specii în alte tipuri de ecosisteme (inclusiv instalare păduri).
- Este interzisă incendierea vegetației verzi sau uscate în orice perioadă a anului.
- Nu se vor folosi ierbicide, pesticide, amendamente, îngrășăminte chimice sau substanțe de protecție a plantelor. Îngrășămintele naturale (gunoi de grajd, compost) pot fi aplicat până la echivalentul a maxim 30 kgN/ha numai în perioadele fără îngheț și numai cu avizul administratorului.
- Promovarea regenerării naturale a pădurii.
- Este interzisă plantarea/împădurirea cu alte specii decât cele specifice habitatului.
- Aplicarea unui management corespunzător al gestiunii deșeurilor astfel încât acestea să nu fie depozitate sau abandonate necontrolat în zonele naturale.
- Este interzisă utilizarea explozibililor sau a altor materiale pirotehnice, inclusiv petarde și pocnitore precum și a surselor de lumini poluatoare în ariile protejate și în vecinătatea acestora.
- În cazul producerii accidentale a unui prejudiciu ce afectează obiectivele de conservare pentru care au fost desemnate ariile naturale protejate ROSCI0019 Călimani-Gurghiu, ROSPA0030 Defileul Mureșului Superior și ROSPA0028 Dealurile Târnavelor și Valea Nirajului, se va anunța în cel mai scurt timp custodele/administratorul ariilor naturale protejate (A.N.A.N.P. ST Mureș) în vederea stabilirii măsurilor de remediere ce vor fi puse în aplicare de cel care a produs prejudiciul.

6. Măsuri pentru protejarea monumentelor cu valoare istorică și de arhitectură

Obiectivele de mediu relevante pentru plan:

- obiective strategice de mediu:
  - Protejarea elementelor cu valoare culturală și istorică deosebită
- obiective specifice de mediu:
  - Protejarea elementelor cu valoare culturală și istorică deosebită ale ansamblului arhitectonic al comunei.
- ținte:
  - Restaurarea și valorificarea turistică a elementelor de patrimoniu cultural.

Măsuri propuse:

- Păstrarea și valorificarea potențialului arheologic

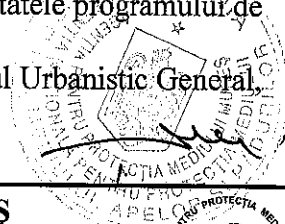
Obligații:

- În conformitate cu **Legea nr. 5/2000 privind aprobarea Planului de Amenajare a Teritoriului Național - Secțiunea III - Zone protejate**, valorile de patrimoniu natural și construit vor beneficia de distanțe minime de protecție, precum și de reglementări corespunzătoare zonei cu privire la felul investițiilor, activități permise, obligativități, servituți și restricții, evidențiate în Regulamentul Local de Urbanism întocmit pentru PUG Chiheru de Jos.
- Se vor respecta prevederile **Legii nr. 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice**, cu modificările și completările ulterioare.

7. Măsuri pentru monitorizarea efectelor implementării planului asupra mediului

Monitorizarea implementării planului se face conform programului de monitorizare, anexa nr. 1 a prezentului aviz. Programul de monitorizare este parte integrantă din prezentul aviz de mediu. Îndeplinirea programului de monitorizare a efectelor asupra mediului este responsabilitatea titularului, Primăria comunei Chiheru de Jos. Titularul planului este obligat să depună anual, până la sfârșitul primului trimestru al anului ulterior realizării monitorizării, rezultatele programului de monitorizare către Agenția pentru Protecția Mediului Mureș.

Titularul planului are obligația de a supune procedurii de adoptare Planul Urbanistic General, numai în forma avizată de autoritatea pentru protecția mediului.

AGENȚIA PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI MUREȘ

Strada Podeni nr. 10, Târgu Mureș, jud. Mureș, cod 540253

E-mail: office@apmms.anpm.ro; Tel. 0265/314.984, 0265/314.987 Fax. 0265/314.985

Operator de date cu caracter personal, conform Regulamentului (UE) 2016/679

APM

33

Anexa nr. 1 – PROGRAMUL DE MONITORIZARE
A MODULUI DE ÎNDEPLINIRE A OBIECTIVELOR DE MEDIU AFERENTE PLANULUI
DE URBANISM GENERAL

Factor/ aspect de mediu	Obiective strategice de mediu	Obiective specifice de mediu	Ținte	Indicatori
Aer	<ul style="list-style-type: none"> - limitarea emisiilor în aer la niveluri care să nu genereze un impact semnificativ asupra climatului zonei - reducerea impactului transporturilor or asupra calității aerului la nivel local. 	<ul style="list-style-type: none"> - îmbunătățirea microclimatului la nivel local 	<ul style="list-style-type: none"> - lărgirea străzilor și crearea pistelor pentru biciclete și a spațiilor de acces pietonal; - gestionarea adecvată a suprafețelor de spații verzi și de agrement; - păstrarea în stare bună de conservare a habitatelor și speciilor protejate din ariile protejate de interes comunitar de pe teritoriul comunei 	<ul style="list-style-type: none"> - indicatori chimici ai calității aerului; - numărul de vehicule de trafic greu care tranzitează zonele rezidențiale; - lungimea în km a pistelor pentru bicicletă realizate; - suprafața de spațiu verde/ locuitor; - stadiul de realizare a măsurilor propuse pentru promovarea și încurajarea folosirii surselor de energie regenerabilă; - număr de proiecte de producere a energiei regenerabile la nivelul comunei
Apă	<ul style="list-style-type: none"> - limitarea intervențiilor în dinamica naturală și în compoziția chimică a apei 	<ul style="list-style-type: none"> - îmbunătățirea infrastructurii în vederea eliminării formelor de depreciere a calității apelor de suprafață și subterane 	<ul style="list-style-type: none"> - introducerea sistemului de canalizare centralizat; - introducerea obligativității realizării sistemelor de alimentare cu apă și de canalizare înainte de definitivării construcțiilor din zonele rezidențiale; 	<ul style="list-style-type: none"> - lungimea în km a rețelelor de alimentare cu apă și de canalizare nou amenajate; - debitul de apă uzată epurată; - indicatori specifici de calitate a apelor care să permită compararea cu condițiile inițiale; - numărul de abonați la sistemul centralizat de alimentare cu apă și la serviciile publice de canalizare - cuantificarea pagubelor produse anual de inundații; - stadiul de realizare a lucrărilor prevăzute în avizul de gospodărire a apelor; - număr de proiecte pentru demararea lucrărilor prevăzute în

AGENȚIA PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI MUREȘ

Strada Podeni nr. 10, Târgu Mureș, jud. Mureș, cod 540253

E-mail: office@apmms.anpm.ro; Tel. 0265/314.984, 0265/314.987 Fax. 0265/314.986

				avizul de gospodărire a apelor.
Sol/Subsol/utilizarea terenurilor	– limitarea impactului negativ asupra solului și subsolului	– trasarea unor coordonate de extindere a spațiului construit în așa fel încât impactul asupra solului și subsolului să fie minim.	– limitarea suprafețelor ocupate de funcțiuni industriale la minimumul necesar; – impunerea unor parametri de ocupare a terenului care să reducă la minimum posibil impactul asupra solului și subsolului; – efectuarea unor evaluări de mediu detaliate la nivel de proiect pentru obiectivele industriale nou propuse.	– procentul de ocupare a terenului; – coeficientul de utilizare a terenului; – regimul de înălțime a construcțiilor; – inventarierea anuală a suprafețelor agricole necultivate; – cuantificarea pagubelor produse anual ca urmare a unor procese de instabilitate la nivelul versanților; – suprafețe stabilizate/îmierbate/împădurite; – suprafețe de teren degradate/erodate care au fost reabilite/ameliorate; – suprafețe de teren poluate ca efect al activităților industriale sau agricole.
Biodiversitate/peisaj/spații verzi	– minimizarea impactului asupra biodiversității, florei și faunei și conservarea diversității biologice; – minimizarea impactului asupra peisajului;	– stoparea degradării mediului natural datorită exploatării necorespunzătoare a resurselor neregenerabile și a patrimoniului natural – utilizarea durabilă a componentelor diversității biologice – controlul speciilor invazive – organizarea zonelor de construcții noi astfel încât să se realizeze continuitatea cu peisajul natural și să se creeze ansambluri bine integrate din punct de vedere estetic și peisagistic	– poziționarea zonelor cu funcțiuni industriale la distanțe cât mai mari de arealele protejate din comună și din vecinătatea acestora; – amenajarea parcurilor și a scuarurilor cu specii autohtone; – impunerea unor parametri de construire care să permită integrarea armonioasă a construcțiilor în mediul natural; – reducerea suprafețelor ocupate de specii invazive; – utilizarea resurselor naturale fără a aduce prejudicii majore cadrului natural; – creșterea gradului de conștientizare și	– suprafețe anuale de teren renaturate (plantate sau împădurite) – inventarierea anuală a suprafețelor verzi/cap de locuitor, dar și cea periodică a stării acestora – suprafața habitatelor seminaturale care și-au schimbat destinația – număr de acțiuni organizate de conștientizare și implicare a comunităților umane în acțiunile de conservare a biodiversității, număr de participanți; – modificări ale suprafețelor habitatelor și speciilor, în special a celor din siturile de interes comunitar din localitate

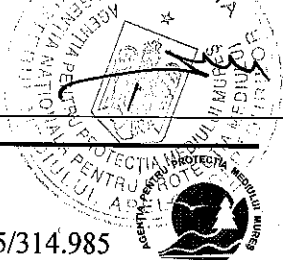

AGENȚIA PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI MUREȘ

Strada Podeni nr. 10, Târgu Mureș, jud. Mureș, cod 540253

E-mail: office@apmms.anpm.ro; Tel. 0265/314.984, 0265/314.987 Fax. 0265/314.985

Operator de date cu caracter personal, conform Regulamentului (UE) 2016/679

APM

36

			implicare a comunităților umane în acțiunile de conservare a biodiversității; - modificări ale suprafețelor habitatelor și speciilor, în special a celor din ariile naturale protejate;	
Managementul riscurilor de mediu	- reducerea gradului de vulnerabilitate la producerea unor fenomene de risc, prin protejarea obiectivelor socio-economice		- identificarea și reconstrucția ecologică a terenurilor afectate de fenomene de risc; - identificarea zonelor de risc natural și impunerea unor restricții de construire.	- cuantificarea pagubelor produse anual ca urmare a unor procese de instabilitate la nivelul versanților; - cuantificarea pagubelor produse anual de inundații; - suprafețe stabilizate/îmierbate/împădurite; - suprafețe de teren degradate/erodate care au fost reabilite/ameliorate;
Mediul social și economic	- îmbunătățirea stării de sănătate a populației; - îmbunătățirea condițiilor de infrastructură pentru crearea premiselor dezvoltării mediului economic.	- monitorizarea și cuantificarea efectelor poluării asupra sănătății publice în centrul comunei; - reducerea riscului de inundații, protejarea obiectivelor socio-economice; - asigurarea calității unui mediu ambiant adecvat pentru locuitorii din comună; - diminuarea suprafețelor de teren afectate de fenomene de risc natural; - reducerea poluării fonice datorate activităților de transport.	- identificarea unor areale în care se impune realizarea perdelelor de protecție; - implementarea unui sistem de colectare, transport și eliminare a deșeurilor; - păstrarea suprafeței de spații verzi din zona comunei la o valoare de peste 26 mp/locuitor.	- suprafață de spații verzi reabilite; - suprafață de spații verzi nou create; - numărul de proiecte ce utilizează energia regenerabilă - inventarierea cantităților anuale de deșeuri generate, colectate, valorificate - număr zone industriale separate de cele rezidențiale prin spații tampon; - hartă cu repartizarea zonelor de risc; - număr de monumente istorice reabilite anual - lungimea totală a arterelor rutiere reabilite - număr de evenimente publice de conștientizare a problemelor de mediu organizate anual

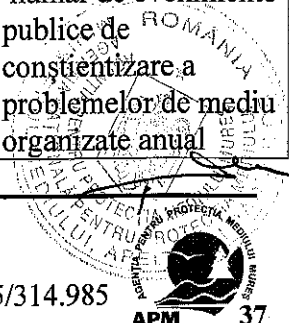

AGENȚIA PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI MUREȘ

Strada Podeni nr. 10, Târgu Mureș, jud. Mureș, cod 540253

E-mail: office@apmms.anpm.ro; Tel. 0265/314.984, 0265/314.987 Fax. 0265/314.985

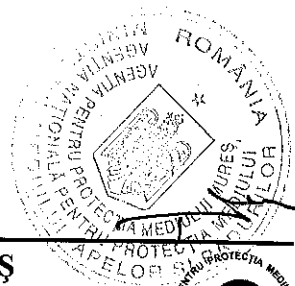
Operator de date cu caracter personal, conform Regulamentului (UE) 2016/679

APM

37

Moștenirea culturală și patrimoniul istoric	- protejarea elementelor cu valoare culturală și istorică	- protejarea elementelor cu valoare culturală și istorică deosebită ale ansamblului comunal.	- restaurarea și valorificarea elementelor de patrimoniu cultural.	- număr de obiective culturale și arhitecturale restaurate și valorificate turistice.
---	---	--	--	---

AGENȚIA PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI MUREȘ

Strada Podeni nr. 10, Târgu Mureș, jud. Mureș, cod 540253

E-mail: office@apmms.anpm.ro; Tel. 0265/314.984, 0265/314.987 Fax. 0265/314.985

Operator de date cu caracter personal, conform Regulamentului (UE) 2016/679

APM

38